NUMMER 100 | 2021 | 35e JAARGANG | € 5,95

KERN PUNTEN

DE OUDE Dorpskern

CULTUUR * ERFGOED * LEEFBAARHEID

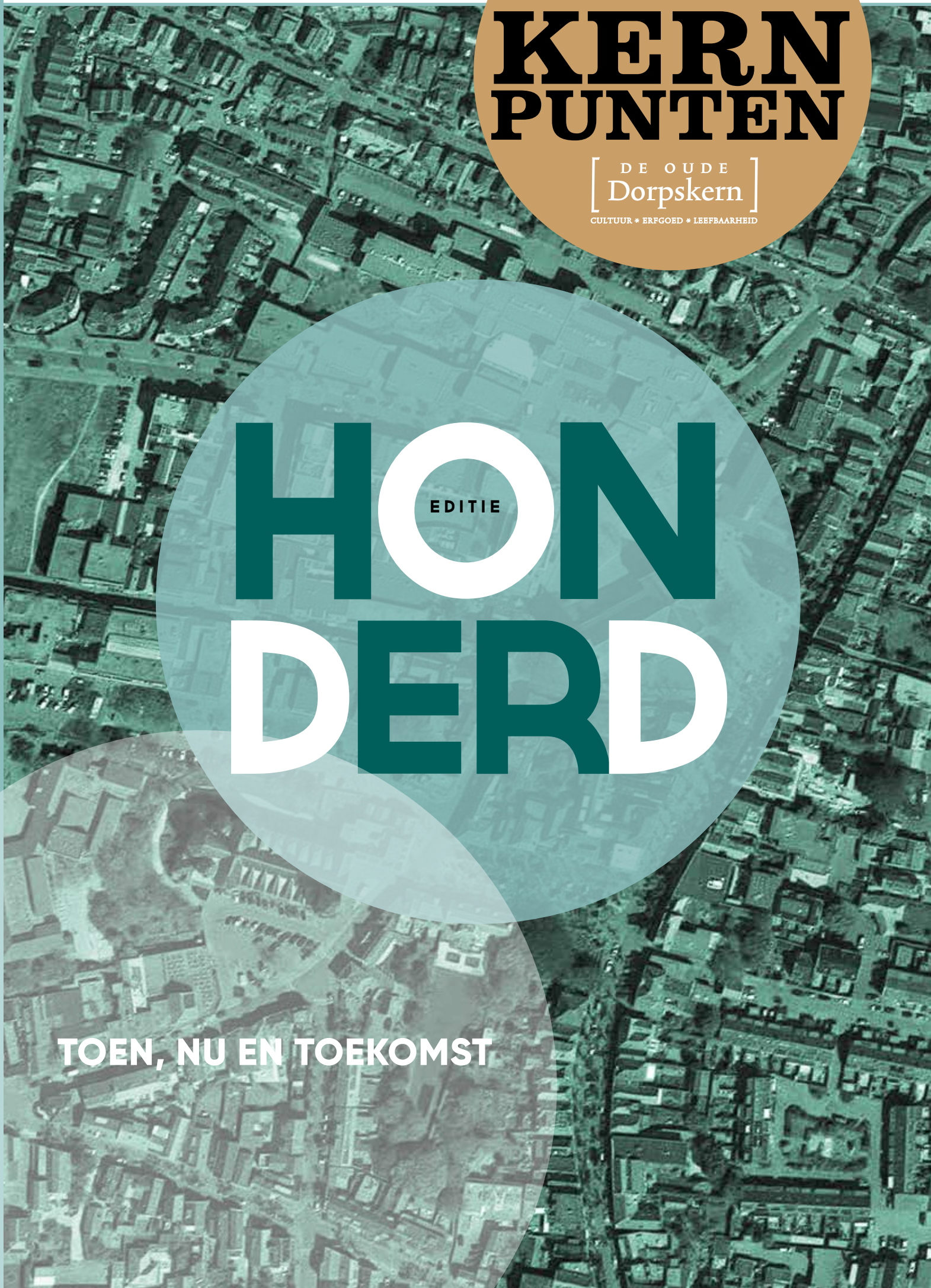

EDITIE

HONDERD

TOEN, NU EN TOEKOMST

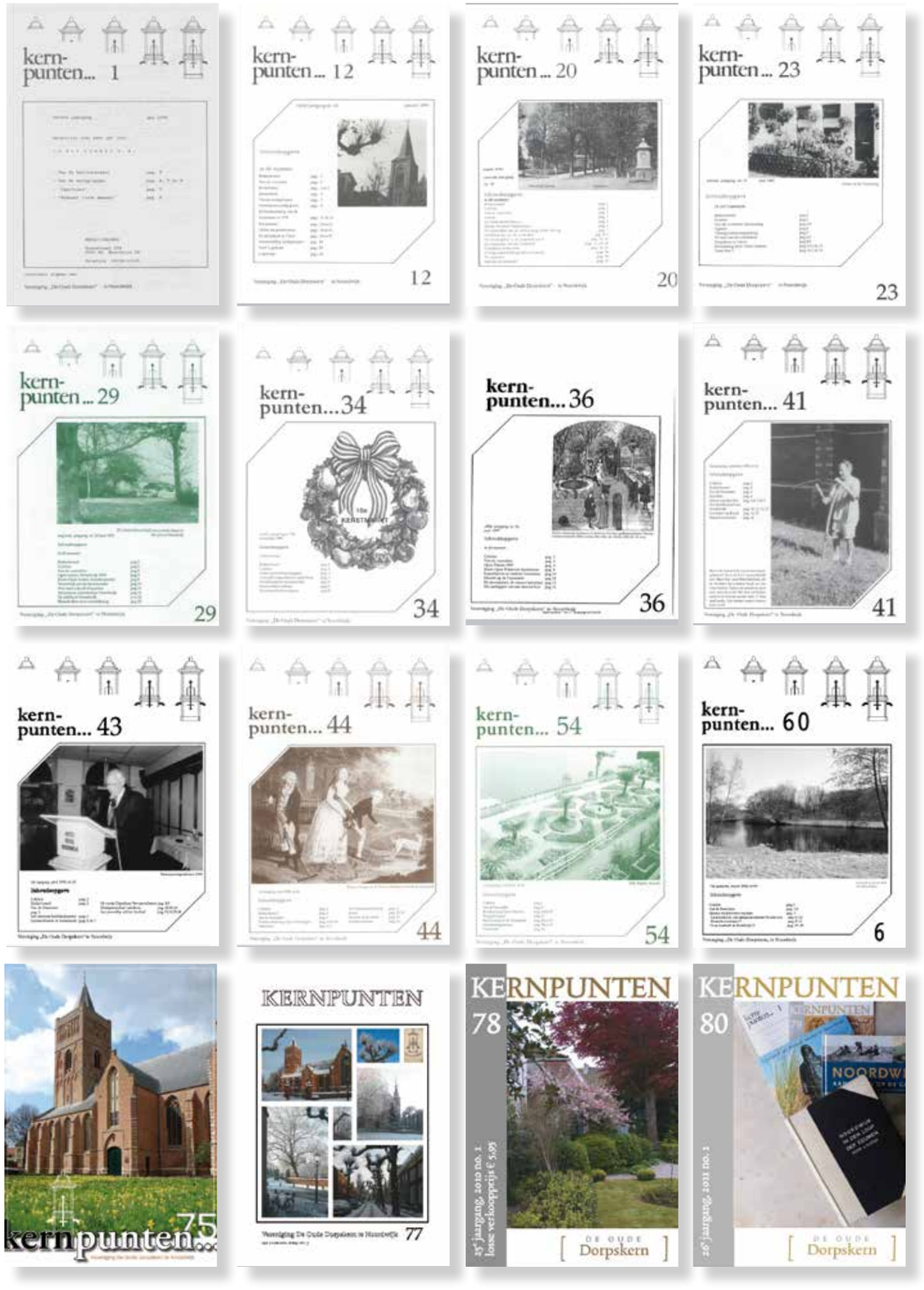

EEN GREEP UIT 35 JAAR KERNPUNTEN

INHOUD

2 Een greep uit 35 jaar Kernpunten [1]

3 Voorwoord Burgemeester Wendy Verkleij

4 Rijke culturele historie onderbroken

5 Voorwoord bestuur en dank sponsoren

6 Start van de vereniging met Willem van Vugt

8 Tom Verburg redacteur [1987 - 2003]

10 Wim Hekkens redacteur [1992 - 2007]

12 Paul de Mooij redacteur/vormgever [2003 - 2011]

14 Paul de Vreede redacteur [2011 - 2021]

16 Kees Verweij, tienduizend ansichtkaarten en een fotografisch geheugen

19 Raad je plaatje

20 De hoge heren van Noordwijk, stedelijke allure van de oude dorpskern

24 Babs Cassee in het bestuur [2009 - 2021]

26 De trots van de oude dorpskern

28 Dirk-Jan Booij, de geur van de zee en chocolade

30 De prossies, herinneringen uit de oude doos

32 Zo zien jongeren de toekomst van hun oude dorpskern

36 Binnen van boven

39 Fotowedstrijd

40 Zo kwam je Noordwijk binnen

44 Energietransitie

46 Een Haarlemse gevel in Noordwijk

48 Zorgelijke ontwikkelingen

50 Uitslag Raad je plaatje

51 Een greep uit 35 jaar Kernpunten [2]

52 Word lid

VOORWOORD

Gefeliciteerd!

Ik feliciteer de Vereniging De Oude Dorpskern van harte met de 100ste uitgave van dit verenigingsblad Kernpunten. In mei 1986 kwam uw verenigingsblad voor de eerste keer uit. En nu 35 jaar later verschijnt de 100ste dubbeldikke editie van Kernpunten. Dat is iets om trots op te zijn.

Elke dag geniet ik van al het moois dat de oude dorpskern te bieden heeft. Vanuit mijn kamer in het oude gedeelte van het gemeentehuis heb ik een prachtig uitzicht op de Voorstraat met zijn historische panden en monumentale bomen.

Hoe mooi is het dat uw vereniging zich inzet om dit erfgoed en de cultuur van de oude dorpskern van Noordwijk Binnen voor iedereen zichtbaar te maken. U doet dit door het uitgeven van Kernpunten. Maar ook door het organiseren van culturele activiteiten zoals het torenklimmen in de Oude Jeroenstoren. Ervaren gidsen laten tijdens rondleidingen de mooiste plekjes van Noordwijk Binnen zien. En natuurlijk de jaarlijkse Markt onder de Linden. Evenementen die op dit moment helaas geen doorgang kunnen vinden door de maatregelen rondom het coronavirus. Met u hoop ik dat deze activiteiten snel weer hervat kunnen worden.

100 nummers is een prachtig aantal. Ik hoop dat u zich nog lang inzet voor het behoud van de cultuur, het erfgoed en de leefbaarheid van onze oude dorpskern. Zodat wij nog lang kunnen genieten van al dat moois dat de oude dorpskern ons te bieden heeft.

Wendy Verkleij
burgemeester

Rijke culturele historie onderbroken

Torenklimmen
(11e seizoen)

Markt onder de Linden
(34e seizoen)

Historische Rondwandelingen
(40e seizoen)

Najaarslezing
(17e seizoen)

Muzikale Kerstwandeling
(16e seizoen)

Levende Kerststal
(9e seizoen)

Kinderkerstwandeling
(4e seizoen)

Onze vereniging kent een lange traditie als het gaat om het organiseren van culturele evenementen. Wat in de tachtiger jaren begon als kleine antiekmarkt is over de jaren uitgegroeid tot een van de grootste groenmarkten in de wijde omgeving, goed voor meer dan 10.000 bezoekers. In juni 2020 zou alweer de 34e editie worden gehouden, maar die is natuurlijk niet doorgegaan. Ook dit jaar gooit Corona nog roet in het eten in juni, of er later toch nog iets kan worden georganiseerd is helaas nog onzeker. Het torenklimmen, de rondwandelingen zijn voorlopig ook uitgesteld, de najaarslezing zou mogelijk op 12 november in enige vorm door kunnen gaan en wat er in december nog door kan gaan staat ook nog niet vast.

Kortom een groot gemis voor alle mogelijke bezoekers en grote onzekerheid voor de organiserende commissies over wat nu te doen. Op dit moment hebben we dus weinig goeds te melden. Hopelijk kan er na de zomer wat meer, waardoor we toch nog iets moois kunnen organiseren voor de liefhebbers. We houden u op de hoogte.

De 100ste Kernpunten in 'n nieuw jasje

Voor u ligt de 100ste Kernpunten. Een dubbeldik exemplaar met een nieuwe vormgeving.
Dubbeldik omdat de redactie meende de 100ste uitgave meer luister bij te moeten zetten met een nieuwe lay-out, waarvan wij hopen dat de lezer ons magazine nog prettiger leesbaar vindt. In mei 1986 verscheen de eerste Kernpunten, twee maanden na de oprichtingsvergadering van de vereniging De Oude Dorpskern. Wat opvalt bij het lezen van het voorwoord van de eerste uitgave is, dat de vereniging vooral is opgericht, omdat de bewoners bezorgd waren over het behoud van het historisch erfgoed, de verkeersproblemen en de parkeerdruk. Niets nieuws onder de zon.

Er is sindsdien nog steeds veel te doen. De waarden waarvoor wij als vereniging staan zijn behouden gebleven: cultuur, erfgoed en leefbaarheid. Het verenigingsblad is naast onze website het communicatiemiddel geworden om onze leden te informeren over een breed scala van onderwerpen. Vele inhoudelijke onderwerpen en wetenswaardigheden passeerden de revue en stonden de afgelopen 35 jaar in Kernpunten. Heel veel leesplezier gewenst met deze jubileum uitgave.

We zijn al weer vijf maanden onderweg in 2021, de zomer komt er aan. Helaas is COVID 19 nog steeds onder ons, maar met het meer beschikbaar komen van vaccins en de beloofde versnelling van het toedienen is er steeds meer licht te zien in de donkere tunnel. Hopelijk kunnen in de tweede helft van dit jaar nog enkele evenementen worden georganiseerd.

Met de voorzitters van de verschillende commissies heeft het bestuur een "digitaal" overleg gehad. Het belangrijkste thema van dit overleg was verbinding. Hoe gaat het met jullie en alle vrijwilligers. Verder hebben we gesproken over wat de nabije toekomst ons zal brengen. De commissies staan in figuurlijke zin in de startblokken. Dat geldt voor de Markt Onder de Linden, Historische Rondwandelingen, activiteiten van de Torenklim commissie, Muzikale Kerstwandeling en de Najaarslezing. Het wachten is op toestemming voor het organiseren van evenementen door de veiligheidsregio en overheden. Zodra het licht op groen wordt gezet wordt bekeken welke evenementen er Corona-proof kunnen worden georganiseerd.

Het bestuur heeft de afgelopen periode een aantal keren digitaal vergaderd met als onderwerpen:

- De jaarcijfers en de voorbereiding voor de digitale jaarvergadering in 2021;
- de voorbereidingen voor het instellen van de commissie leefbaarheid;
- de uitbreiding en het onderhoud van de sfeerverlichting Voorstraat;
- overleg met gemeente over het cultureel erfgoed, erfgoedfonds en beschermd dorpsgezicht;
- de nieuwe omgevingsvisie van de gemeente.

Tenslotte hebben de bestemmingsplannen, bouwprojecten, verkeerscirculatie en parkeren voortdurend onze aandacht.

Het werk gaat door en u kunt er op vertrouwen dat het bestuur alert blijft op alles wat onze Oude Dorpskern betreft.

Het bestuur

SPONSOREN BEDANKT

Al jaren weten we ons gesteund door de bijdragen van onze sponsoren. Wederom voor deze jubileum-uitgave. Dat stellen we natuurlijk in hoge mate op prijs. Daarom brengen we ze graag nog eens voor het voetlicht.
Tevens willen we ze hartelijk danken voor hun loyaliteit.

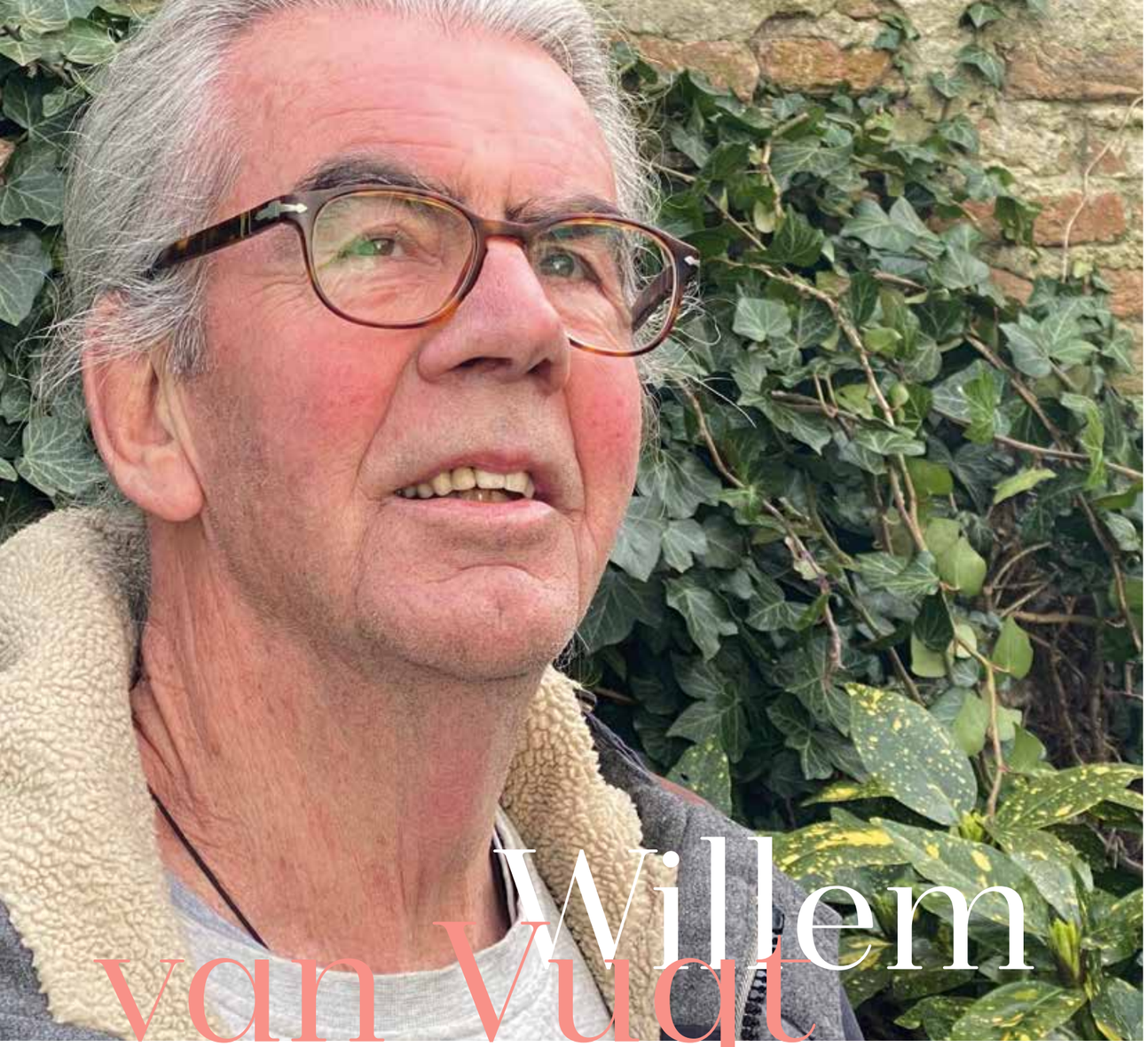

Willem van Vugt

Herinneringen van Willem van Vugt, de eerste voorzitter

Tekst: Paul de Vreede
Foto: Dirk-Jan Booij

"We kwamen in 1985 in Noordwijk Binnen wonen. Het oudste huis van Noordwijk (Voorstraat 19) werd tot 1990 onze eerste en niet de minste woonplek. Spoedig werden wij geconfronteerd met afbraakplannen van historische panden en de problematiek van parkeren en verkeer in de oude kern.

DE START VAN DE VERENIGING

Op 26 oktober 1985 schreven Ina Alders (eigenaresse van hotel Royal) en Tom Verburg een brief aan buurtbewoners i.v.m. verkeersoverlast en dreigende sluiting van de kinderkliniek aan het Lindenplein. Kort daarna kwam op 6 november een aantal verontruste bewoners onder leiding van Bert van Dijk bijeen in hotel Royal en werd besloten tot de oprichting van een werkgroep Verkeer. De verkeers-en parkeerproblemen stonden niet op zichzelf, maar vormden een onderdeel van een groter geheel. Men reageerde ad hoc op situaties, er lag geen totaalplan aan ten grondslag.

DE START VAN ONZE VERENIGING

Dus werd op 21 januari 1986 onder mijn leiding de werkgroep Verkeer omgezet in de Vereniging 'De Oude Dorpskern', die zich ging richten op de leefbaarheid in de oude dorpskern. Er werd een bestuur samengesteld met daaraan verbonden een viertal werkgroepen: Beschermd Dorpsgezicht, Ruimtelijke Ordening, Verkeerszaken en Cultuur & Evenementen. Er kwamen statuten en een huishoudelijk reglement, die op 14 februari 1986 notarieel door notariskantoor van Hoeken en Janbroers werden bekrachtigd, de vereniging was een feit. Twee maanden daarna, in mei 1986, verscheen voor het eerst het verenigingsblad *"Kernpunten"*.

150 BETALENDE LEDEN

Het ledenaantal startte met 150 betalende leden, met een hoog Voorstraatgehalte. In een volle zaal van hotel De Beurs in de Voorstraat werden in de oprichtingsvergadering van 29 september 1986 de doelstelling, het bestuur, de 4 werkgroepen, de statuten en het huishoudelijk reglement gepresenteerd en goedgekeurd. Vanwege toenemende drukke werkzaamheden heb ik de pioniersschop overgedragen aan mijn opvolger de heer Jaap de Mooij (helaas overleden) die de vereniging van 1987 tot april 1990 succesvol verder heeft geleid.

DE EERSTE KERNPUNTEN

Het verenigingsblad Kernpunten verscheen in mei 1986 voor 't eerst. Een 8 pagina's dik boekje, netjes gedrukt, met verslagen van het bestuur en de werkgroepen. De naam 'Kernpunten' was bedacht door Arthur Staal, die ook de lay-out en vormgeving voor z'n rekening nam. Uiteraard sierde het dorpspomp-logo, ontwikkeld door Wil de Mooy, uitdrukkelijk de voorkant. En zo werd een traditie geboren om leden en bekenden verslag te doen van het wel en wee in de oude kern.

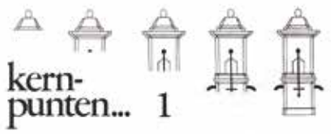

HET BEHOUD VAN DE OVERTUIN, HET EERSTE WAPENFEIT BIJ BESCHERMING 'ERFGOED'

Als gevolg van de vele bezwaarschriften van bewoners werd door de gemeente op 4 februari 1986 een hoorzitting over het behoud van dit unieke stukje natuur in de oude dorpskern gehouden. Het gemeentehuis was te klein voor alle belangstellenden, dus stond er publiek op de gang en buiten. Een van de insprekers was Juffrouw Cock van der Meer, oud- lerares van de Lagere School. Zij was speciaal uitgenodigd omdat zij fervent tegenstander van bebouwing op de Overtuin was en een aantal gemeenteraadsleden, waaronder Wethouder Cees van Duijn in haar klas had gehad. Al op leeftijd en met wandelstok stond zij ook bekend als tante Cock. Tijdens haar inspraak wees ze met de wandelstok naar wethouder van Duijn en zei "Cees weet je nog hoe ik jou als kleine jongen in de klas heb gehad en moet ik nu hier vertellen wat je allemaal uitspookte?" Het publiek joelde, lachte en applaudisseerde, het ijs was gebroken. Het eindresultaat van de hoorzitting was dat de gemeente akkoord ging met een gemeenschappelijke aankoop van De Overtuin door de Gemeente samen met een aantal omwonenden. Tenslotte heeft Tante Cock van der Meer de Overtuin verfraaid met een mooi grondornament, de vereniging heeft de houten zitbanken laten aanbrengen!"

Dankzij een unieke samenwerking tussen de gemeente in de persoon van de jonge wethouder Victor Salman en o.a. *'De Oude Dorpskern'* in de persoon van een gedreven voorzitter werd de *'tuin van Sobels'* behouden. Voor de aankoop van dit mooie stukje groen van 300 m² tussen de Heilige Geestweg en de Voorstraat brachten omwonenden *f* 40.000 en de gemeente *f* 60.000 in.

Tom Verburg

Aan de basis van Kernpunten en auteur van de column "Capriolen".

"Eigenlijk is alles begonnen op mijn verjaardag, waarbij Ina Alders en ik elkaar vonden, pratend over de straatproblemen. We hielden een buurtbijeenkomst in Royal bij Ina Alders. Daar maakten we ons druk over het toenemende autoverkeer, dat toen nog tweerichtings-verkeer was en over het steeds moeilijker parkeren in de Voorstraat. Soms kon je niet fatsoenlijk bij je voordeur komen, omdat door het diagonaal parkeren de auto's tot ver op de stoep stonden. En als Voorstraatbewoner was ik zeer betrokken bij het reilen en zeilen ter plaatse."

Tekst: Paul de Vreede
Foto: archief Verburg

IN DE REDACTIE VAN 1987 TOT 2003

Zo begon Tom Verburg zijn terugblik over het ontstaan van Kernpunten. Tom is nauw bij de oprichting van de vereniging betrokken geweest, eerst als secretaris in het bestuur. "Ik was besturen gewend en begon gelijk te schrijven en zo werd ik secretaris van het eerste bestuur." Tom heeft theologie gestudeerd en is docent geweest.

RIJK AANBOD

"Kernpunten verscheen toen wel 4 keer per jaar, want er was genoeg te vertellen en we wilden hiermee meer leden krijgen. We hadden het geluk veel geschiedenisliefhebbers in ons midden te hebben. Annie Bink, mijn overbuurvrouw heeft me bij de redactie gehaald en later heb ik van Arthur Staal de opmaak en lay-out overgenomen. Je deed dat toen nog met schijfjes en zette dat in 'Pagemaker' (een lay-out programma), waarna het naar de drukker kon. Ook de werkgroepen speelden een grote rol bij de vulling van 'Kernpunten'. We hadden veel slimme mensen – uit de advocatuur en ruimtelijke ordening - in ons midden, zodat de gemeente uiteindelijk wel naar ons moest luisteren."

CAPRIOLEN: FULMINATOR EN PACIFICATOR

Een van Tom's hobby's was het schrijven van de kritische kolom *'Capriolen'* waarin hij als 'observator' met mensen en zaken de draak kon steken. "Het idee was eigenlijk ontstaan door een radiokolom indertijd van Henk Spaan, die altijd eindigde met: "Vuilnisman kan deze zak ook mee?" Soms werd ook ondertekend met *'fulminator'* of *'pacificator'*. Sommige kritische noten werden hem niet altijd in dank afgenomen.
Ook de pagina's met *'Dorpskern in het Kort'* waren van zijn hand.

"DE LAATSTE RONDE"

Waar hij nog graag aan terugdenkt is het speciale afscheid met muziek en gebak van Ome Frans (Tarzan) de vuilnisman. Deze actie was typerend voor de sfeer van saamhorigheid in de kern in die tijd en werd vereeuwigd in Kernpunten nummer 4. "De laatste ronde' was een initiatief van Huub Reekers. Een draaiorgel speelde voor de vuilniswagen uit en bewoners konden hun fooi afgeven in een van tevoren verspreid klein vuilniszakje.
Tom heeft in de redactie van Kernpunten gezeten vanaf het begin tot 2003 met meer dan 50 edities.

Hij was eerst secretaris en later van 1990 tot 1994 voorzitter van de DOD na Jaap de Mooij en Willem van Vugt.

Hij stopte in 2003 omdat al het werk in de DOD moeilijk te combineren viel met andere bestuurlijke arbeid bij Vluchtelingenwerk, de bibliotheek en het kerkmeesterschap in Amsterdam.
Later verhuisde Tom met zijn gezin naar Oegstgeest, maar inmiddels zijn ze weer teruggekeerd in de schoot van Noordwijk Binnen.

Diagonaal parkeren en tweerichtingsverkeer in de Voorstraat.

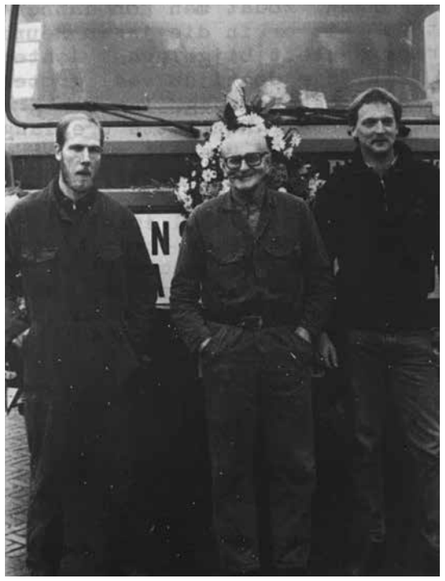

Er was volop muziek en gebak bij het afscheid van Ome Frans de vuilnisman.

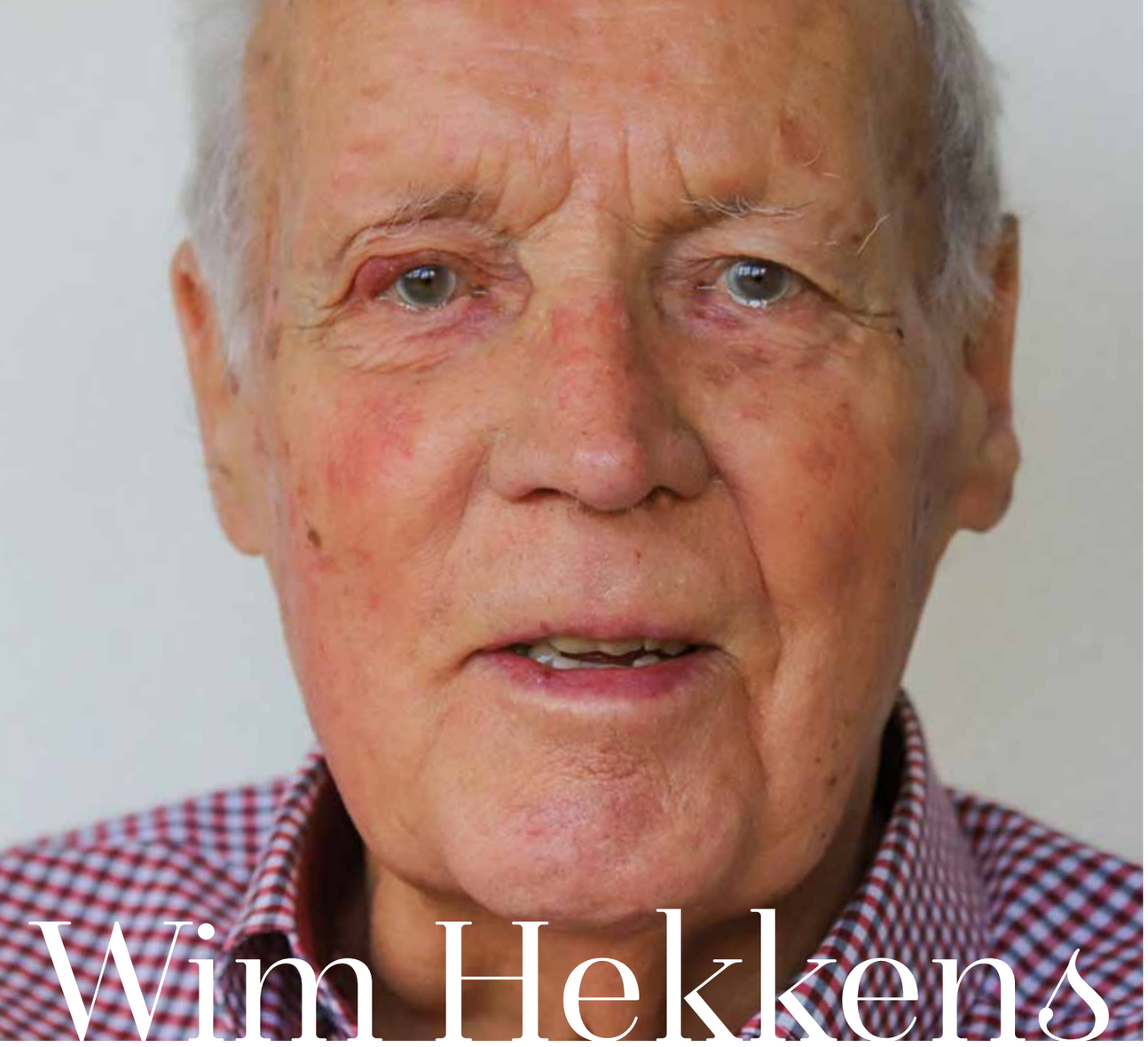

Wim Hekkens

Geridderd bij de 11e najaarslezing in 2014.

"Drie jaar lang, van 2003 tot 2006, mocht ik voorzitter van De Oude Dorpskern zijn.
Ik zat toen al meer dan 10 jaar in de redactie van Kernpunten en was daardoor gelukkig goed op de hoogte van wat er in de vereniging en in het dorp speelde. Vanwege onze verhuizing naar Warmond heb ik de bestuursactiviteiten in 2007 moeten stoppen.

Tekst: Paul de Vreede
Foto: Hans van der Hoeven

IN MEMORIAM WIM HEKKENS

Ons bereikte het droevige bericht dat op zondag 25 april onze oud-voorzitter en oud-redacteur van Kernpunten Wim Hekkens op 96 jarige leeftijd is overleden. Voor deze 100ste Kernpunten leverde hij nog een bijdrage, helder en duidelijk, ondanks zijn hoge leeftijd. Voor de Vereniging De Oude Dorpskern was hij van onschatbare waarde, zeer betrokken, als voorzitter en als hoofdredacteur. Toen hij naar Warmond verhuisde legde hij zijn taken neer, maar hij bleef geïnteresseerd in het wel en wee van onze vereniging. Door zijn geweldige bijdrage aan het boek Noordwijk aan Zee en op de Geest zal hij ongetwijfeld niet alleen bij de DOD, maar ook bij vele Noordwijkers goede herinneringen achterlaten. Wij wensen zijn vrouw Anneke en zijn kinderen veel sterkte in de komende tijd.

IN DE REDACTIE VAN 1992 TOT 2007

Door Floor 't Hooft was ik gevraagd om de redactie te versterken. Tom Verburg deed de eindredactie en in de loop van de tijd heb ik dat van hem overgenomen. Naast eigen bijdragen schreef ik het redactioneel commentaar. Een leuke kolom was zeker ook *'Dorpskern in het kort'* met allerlei kleine wetenswaardigheden." (Zo'n kolom zou in de huidige uitgave niet misstaan)

MAXIMALE BOUWHOOGTE

De vereniging was zeer actief en in de kern van ons mooie dorp speelde een aantal zaken die ons voortdurend bezighielden. De winkelactiviteiten in de Kerkstraat en de verdwijning hiervan in de Voorstraat waren voortdurend punten van discussie met de gemeente. Naast het in 1995 door de gemeente uitgebrachte verkeersveiligheidsplan bracht ook het ontwerp bestemmingsplan veel onrust onder de bewoners van de kern van Noordwijk-Binnen. Vooral de plannen voor hoogbouw naast de monumentale Jeroenskerk was voor velen een stap te ver. Een grootschalige uitbreiding van de kern was niet het standpunt dat de vereniging omarmde. Menige discussie met de gemeente leidde tot een bijstelling van de plannen. Hierbij heeft vooral de inbreng van Rutger van Oosten een doorslaggevende rol gespeeld. Hij maakte met de toenmalige wethouder Victor Salman afspraken over de maximale dakhoogte van gebouwen binnen de beschermde dorpskern, een afspraak die nog steeds geldt. Ook de plannen voor Boechorst en Offem-Zuid maakten deel uit van de onderhandelingen met de gemeente.

DE EERSTE NAJAARSLEZING IN 2004

Naast al deze activiteiten had ook de culturele kant van Noordwijk onze belangstelling. De Kerstmarkt en de Markt onder de Linden bloeiden, maar daarnaast wilden we ook voor de Noordwijkers zelf wat ontwikkelen. Samen met burgemeester Harrie Groen organiseerden wij in november de eerste najaarslezing in de oude Jeroenskerk. De gemeente betaalde de huur van de kerk en de drankjes, wij zorgden voor de spreker. De formule van de najaarslezing bleek een succes en is tot heden gehandhaafd. (helaas tegenwoordig zonder bijdrage van de gemeente!) Toen in 2004 de vierhonderdste sterfdag van Janus Dousa in Leiden zou worden herdacht, hebben we dat feit aangegrepen om hem ook in Noordwijk te gedenken. Hij was immers heer van Noordwijk en een inwoner die voor ons dorp veel heeft betekend. De Dousakenner bij uitstek, Chris Heesakkers, vertelde in zijn voordracht: *'Hoe Noordwijks is Janus Dousa?'* over de man die naast zijn betekenis voor zijn geboorteplaats Noordwijk vooral naam heeft gemaakt als verdediger van de belangen van Leiden tegen de Spaanse belegering en medestichter was van de Leidse universiteit."

STICHTING GESCHIEDSCHRIJVING NOORDWIJK

Inmiddels was in 2003 het boek *"Van Karrenspoor tot Klinkerweg"* verschenen als uitvloeisel van het initiatief van Herman Schelvis, Floor 't Hooft en Wim Hekkens, om alle documenten van de huizen aan de Voorstraat en het Lindenplein te verzamelen. De *'Stichting Geschiedschrijving Noordwijk'* heeft het boek uitgegeven. Binnen enkele weken was het uitverkocht en het is nu een collectors-item.
"In die periode kwam de vraag op of het niet tijd werd om de geschiedenis van het hele dorp eens opnieuw te beschrijven. Het boek van Jan Kloos, *"Noordwijk in den loop der eeuwen"* stamde uit 1928 en zou na de vele herdrukken niet meer opnieuw worden herdrukt. Het was verouderd en hoewel nog steeds gebruikt door de bezitters, niet meer van deze tijd. Gelukkig werd de historicus Jeroen Salman bereid gevonden om samen met mij het voortouw te nemen bij dit grote karwei. Op basis van een door Jeroen geschreven blauwdruk werden medeauteurs gezocht en gevonden en kon in 2004 met de nieuwe redactie worden gestart. Inmiddels ligt de nieuwe geschiedenis van Noordwijk met als titel: *"Aan Zee en op de Geest"* in de boekhandel en is ook dit project afgerond."

de eerste Najaarslezing over Dousa door Chris Heesakkers.

Na de lezing met o.a. Harry Groen.

Paul de Mooij

Kernpunten voor het eerst in kleur en met een nieuwe lay out.

Paul de Mooij heeft van 2003 tot 2011 in de redactie van Kernpunten gezeten van nr. 57 tot nr. 80. “Wim Hekkens heeft me erbij gehaald. We kenden elkaar vanuit de redactie van het boek ‘Van Karrenspoor tot Klinkerweg’, een van de succesvolste boeken over de oude kern, dat in 2003 werd uitgegeven.
En omdat ik nu eenmaal slecht ben in ‘nee’ zeggen werd ik er van lieverlee helemaal in getrokken.

Tekst: Paul de Vreede
Foto: arhief de Mooij

Bovendien, ik woon ook tegenover het Lindenplein, dat heeft mijn betrokkenheid alleen maar versterkt. En natuurlijk het feit dat mijn vrouw Annemarie jarenlang in de evenementencommissie heeft gezeten.”

M’N EERSTE KLUS

In het begin was ik een betrekkelijk passief redactielid, geheel overeenkomstig mijn aard.
Een van m’n eerste klussen was een bewerking (Kernpunten 59 en 60) van een in 1907 uitgegeven verhaal van *‘Twee zwervers in Noordwijk’*, door Jean-Louis Pisuisse en Max Blokzijl.

OP DE LAY-OUT GESTORT

Ik denk dat de redactie enigszins is opgeschud bij de entree van Dorine Holman. Zij deed veel interviews en zat alle schrijvers van artikelen achter de broek. En ik mag natuurlijk Kees Verweij niet vergeten, die altijd een betrouwbare leverancier was van kopij.
Na verloop van tijd is het vuur voor de lay-out bij mij ontvlamd en heb ik daar ook verschillende boeken over gelezen. Het heeft ertoe geleid dat ik (een beetje) overweg kan met het designprogramma ‘Indesign’. Als (Groningse) econometrist ben ik niet bang van cijfers en heb me ook laten inspireren door het fenomeen *‘plastisch getal’*.
Door toepassing daarvan komt de lay-out een stuk harmonieuzer en rustiger over.
(Redactie: Wat de gulden snede is voor het platte vlak is het plastische getal voor de juiste verhoudingen in de architectonische ruimte. Deze verhoudingsleer werd ontwikkeld door de priester en architect Dom Hans van der Laan).

HET GEESTRANDDORP

Hoogtepunt voor mij uit de serie Kernpunten was zonder meer no. 79, met daarin het verhaal van Hein Verkade over geestranddorpen. Ik vond het belangrijk, dat het indrukwekkende verhaal uit zijn najaarslezing voor het nageslacht behouden zou blijven. Sinds het jubileumnummer 75 waren we al overgestapt van zwart-wit op een full colour uitgave en is ook Bureau Booy de lay-out gaan doen. Nr. 75 was ook bijzonder, omdat de Jeroens-toren centraal stond: de toren uit 1320, die in 2009 weer open werd gesteld voor publiek.

In 2011 vond ik het mooi geweest en ben ik ermee gestopt. In elk geval heb ik aan mijn redacteurschap een leuke hobby overgehouden. Ik maak nu al jaren mijn eigen tijdschriften over vakanties en meer serieuze dingen, zoals bridge: heb nu alweer m’n 13de editie gemaakt onder de naam *‘de Herkauwer’*, wat natuurlijk ook op mij slaat.”

Jean-Louis Pisuissse was journalist en cabaretier. Hij maakte in 1907 samen met Max Blokzijl, vermomd als straatmuzikant een reportagetocht door Nederland. Hun eerste stop was in Noordwijk waar zij ook logeerden. Ze bouwden een internationaal repertoire op dat werd gezongen door Pisuisse, begeleid door Max Blokzijl. Later wijdde hij zich volledig aan wat hij *“kleinkunst “* noemde en schreef ook zelf enige liedjes, onder andere het bekende *“ De Fransche Gouvernante”.*

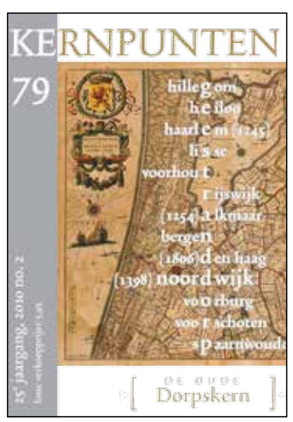

Nummer 79 van Kernpunten met Geestranddorpen.

Dom Hans van der Laan bedenker van het “plastisch getal”.

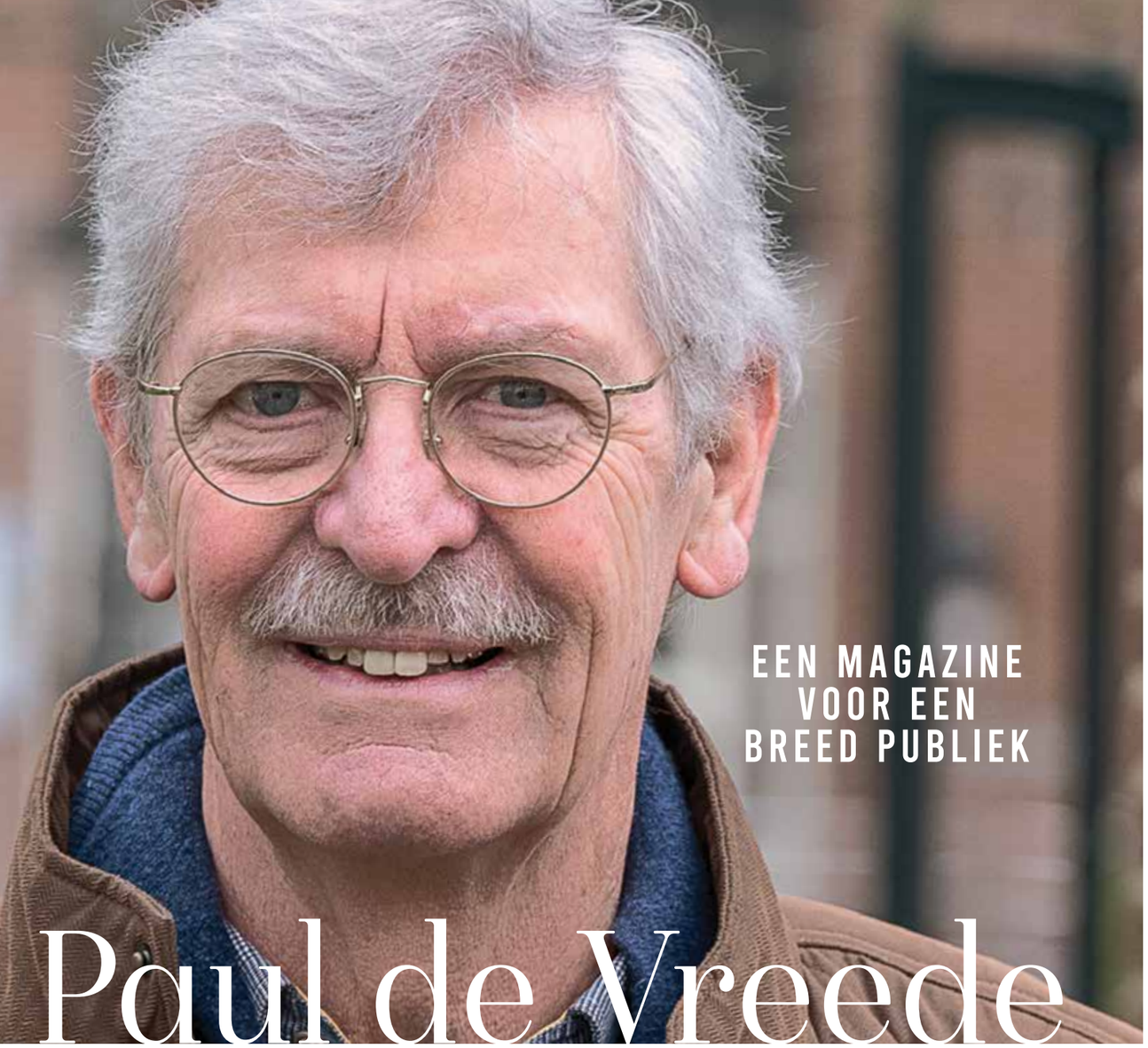

EEN MAGAZINE VOOR EEN BREED PUBLIEK

Paul de Vreede

Naast het voorzitterschap van de vereniging werd de hoofdredactie van Kernpunten me in de schoot geworpen.

“In 2010 ben ik door Gerard van Stijn en Hans van der Hoeven gevraagd voor het bestuur van de DOD, met name om een opzet te bedenken voor het 25-jarig jubileum in 2011. Dat leek me wel wat, omdat ik na m’n pensionering zocht naar een interessante en zinvolle tijdsbesteding. En dat heb ik geweten! Het organiseren van dat jubileum werd een vliegende start met o.a. een grote manifestatie in de Oude Jeroen, waar we het jubileumboek ‘Binnen Bij.....’ konden presenteren. Een ander aandachtspunt was de website, die een grote opfrisbeurt nodig had, iets waar ik nog weinig ervaring mee had.

Tekst: Lous Kleinhout
Foto: Monica Stuurop

Toen Paul de Mooij in 2011 aankondigde te willen stoppen met *‘Kernpunten’* heb ik de hoofdredactie er maar bij genomen, niet wetende hoeveel werk het zou gaan betekenen, zeker met mijn motto: ‘als je het doet, moet je het goed doen’.
Dat ik in 2013 ook nog voorzitter werd maakte alle inspanningen nog heftiger.

OUDE ROT

Vanaf het begin heb ik een super tandem gevormd met Dirk-Jan Booij van Bureau Booy, die ook net was gestart met het ontwerpen van een nieuwe huisstijl voor de DOD. De samenwerking klikte vanaf het begin, allebei visueel ingesteld, oog voor onze doelgroep en beide ambitieus om iets nieuws neer te zetten. We wilden een makkelijk leesbaar magazine met niet te veel tekst voor een zo breed mogelijk publiek. Dat P.R.-werk ligt me wel. Wat dat betreft ben ik een oude marketing-rot, die het vak geleerd heeft bij Unilever met de promo van Calvé pindakaas en de Betuwe jams en haar held Flipje, het fruitbaasje uit Tiel. In de zeventiger jaren heb ik in nauwe samenwerking met de toen nog traditionele reclamebureaus veel praktijk opgedaan met vormgeving, advertenties en tv-spots maken.

Eén van de uit de hand gelopen hobby’s werd m’n archief, met een paar duizend foto’s van oude ansichtkaarten tot sfeerplaatjes, van actiefoto’s van rondleidingen en torenklimmen. Eindredactie en het maken van ‘koppen’ was een hoogtepunt bij het afronden van een editie.

LEDENWERVING

Om iedere keer weer een onderscheidende editie te maken, was een spannende uitdaging. Wat is er aan actualiteit in de kern, wat speelt er met de gemeente en hoe geven we aandacht aan de vele werkgroepen met hun evenementen? Voor die vragen stond je elke keer. Gelukkig konden we teren op een trouwe kring van redacteuren en fotografen. Diverse series zijn gemaakt met Kees Verweij over wijken en straten. Michel van Dam heeft veel over bouwkundig onderzoek van panden gepubliceerd. En niet te vergeten de inzet van Hein Verkade en Harrie Salman. Ook fotografen als Monica Stuurop en de fotogroep X65 wil ik noemen. En zonder de support van Babs Cassee had dit allemaal niet gekund!

En zo werd Kernpunten ook het speerpunt voor het bestuur bij de ledenwerving: Wie wil niet op de hoogte blijven van alle wel en wee in de kern, waar je bent opgegroeid en mee bent verbonden.

BIJZONDERE NUMMERS

Nummers waarin aandacht werd besteed aan belangwekkende DOD-speerpunten blijven me bij: No. 85 uit 2013 met de uitkomsten van de Bewonersraadpleging en No. 94 uit 2018 met de *‘Evaluatie Beschermd Dorpsgezicht’*. Uniek was ook de samenwerking tussen de redacties van de Blauwdotter (van het GON) en van Kernpunten waarbij twee Kerndotters (samenvoeging van Kernpunten en Blauwdotter) gemaakt zijn, de eerste over *‘150 jaar bloemenbadplaats’* en de tweede over *’75 jaar bevrijding’*.

Als we het dan toch over brochures hebben, dan ben ik ook heel trots op het boekje ‘Wandeling door de historie van Noordwijk Binnen’ met grote dank aan Harrie en Hein.”

De Kerndotter kwam voort uit een unieke samenwerking tussen De Oude Dorpskern en het Genootschap Oud Noordwijk.

Nummer 85 van Kernpunten met de bewonersraadpleging.

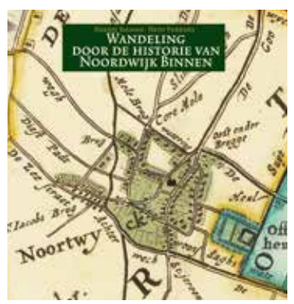

In samenwerking met Harrie Salman en Hein Verkade kwam de uitgave ‘Wandeling door de historie van Noordwijk Binnen’ tot stand.

Kees Verweij

Door Caroline Spaans
Beeld Hans van der Hoeven

Groeten uit Benidorm, Berlijn of Bali: vanaf je vakantieadres stuurde je in de vorige eeuw altijd een ansichtkaart. Hoewel een stuk minder dan een jaar of tien, twintig geleden, sturen de vele toeristen die decennialang in Noordwijk hun vakantie doorbrengen, nog altijd een kaartje naar het thuisfront in binnen- of buitenland. De nostalgische prentbriefkaarten zijn echter vervangen door trendy 'doei-doei-kaarten'.

TIENDUIZEND ANSICHTKAARTEN EN EEN FOTOGRAFISCH GEHEUGEN

De vuurtoren, de boulevard, Huis ter Duin, en heel veel prachtige kaarten van de historische oude kern zijn er nauwelijks meer. Ouderwetse Groeten uit Noordwijk worden steeds zeldzamer.

Maar er is hoop voor de liefhebber! Want Kees Verweij (77) heeft volgens eigen zeggen zo'n beetje iedere ansichtkaart in zijn bezit die er ooit gemaakt is van Noordwijk. Saillant detail: hij weet van alle kaarten die hij in zijn bezit heeft, wát er op staat! Daar wil DOD natuurlijk alles over weten. We kennen Kees omdat hij regelmatig in Kernpunten een artikel schrijft. [Kees heeft vanaf 2001 in de redactie gezeten van Kernpunten, Red.]. Via tandarts Van 't Hooft werd Kees ooit gevraagd. "Ik was nog maar net gepensioneerd en ze wisten me al te vinden, haha!"

Hij is geboren en getogen op de Vinkenlaan waar hij nog steeds woont. "Ik werkte bij de gemeente Leiden, maar wilde altijd dicht bij de natuur blijven wonen: zee en duinen, heerlijk. Mijn wieg stond precies boven de plek waar we nu in de huiskamer zitten." Hij heeft nog twee zussen, woonachtig aan de Voorstraat en een broer in het Vinkenveld. Zijn oudste broer vertrok uit Noordwijk en woont in Vinkeveen. Kees trouwde in 1999 en geniet samen met zijn vrouw van hun vier kleinkinderen. Als ze niet in Noordwijk zijn, gaan ze graag met vakantie naar Zweden: de rust, de natuur, de vogels. "Het is zo druk in onze wandelgebieden tegenwoordig."

VERROMMELING

Tijdens de periode dat Kees in de Noordwijkse gemeenteraad zat (de jaren '70 en '80), maakte hij zich al hard voor de natuur en het milieu. "Als je oude beelden ziet van Noordwijk bekruipt me een gevoel van nostalgie. Zoveel groen dat is verdwenen… ik vind dat echt verrommeling van het dorp. Naar mijn idee had dat ook anders gekund. Ik begrijp het wel hoor. Je moet ook bouwen natuurlijk, want er zijn simpelweg meer mensen nu. Ik hoop echter wel dat het beetje groen dat er nog is, wordt gekoesterd. Zoals de kleinschalige tuinbouw bijvoorbeeld, tussen de Pickéstraat en het Kerkhofpad. Noordwijk is een recreatieve uitlaatklep voor een groot deel van de regio, waardoor er steeds meer mensen hiernaartoe komen. Dat vind ik een zorgelijke ontwikkeling. Het moet wel leefbaar blijven natuurlijk!"

NOORDWIJK IN AMSTERDAM EN ARNHEM

Kees zijn liefde voor prentbriefkaarten van het oude Noordwijk ontstond jaren geleden. "Ergens in de jaren '60 was ik in Amsterdam en kwam op het Waterlooplein een stalletje tegen waar ze ansichtkaarten uit Noordwijk voor tien cent verkochten. Voor ik het wist, was ik vier gulden armer en veertig oude Noordwijk-ansichtkaarten rijker. Ze verkochten zelfs boekjes over Noordwijk! Toen ik in Arnhem in dienst zat, kwam ik zelfs dáár op de markt een boekje tegen over Noordwijk uit 1748." Hij laat het met trots zien. Het kaftje heeft hij laten vernieuwen, want anders viel het perkamenten bundeltje uit elkaar. "De bladzijden durf ik bijna niet met mijn vingers aan te raken, bang dat ze tot stof vergaan. Gaandeweg verzamelde ik wel meer over Noordwijk. En ik word regelmatig benaderd met de vraag of ik nog oude foto's van iemands huis heb. Meestal hoef ik ze niet teleur te stellen."

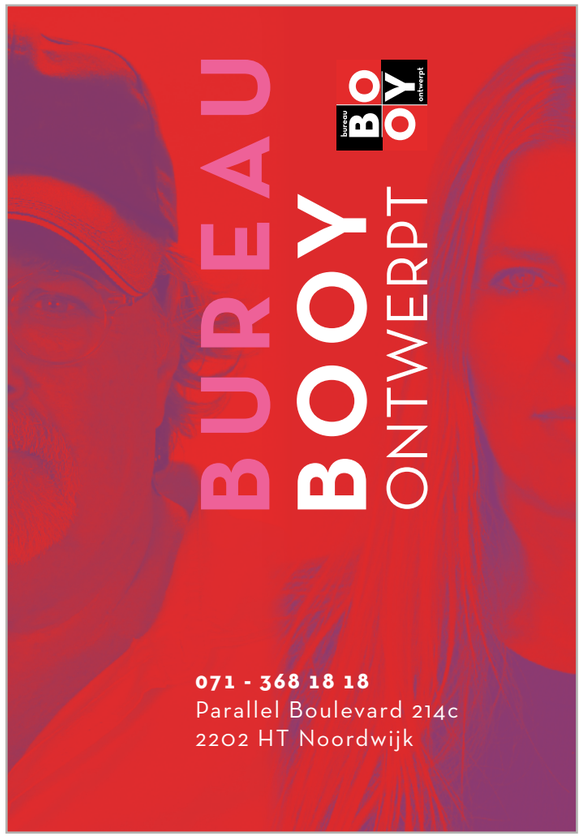

STOP! Eerst naar de BERGHSHOP

In kringloopwinkel De Berghshop vindt u
de mooiste spullen voor een klein prijsje.

**Meubelen, bruin- en witgoed, kleding, schoenen,
huishoudelijke artikelen, speelgoed, DVD's,
CD's, housestyling, fietsen, en nog veel meer.**

Ophalen van goederen
gratis in Katwijk en Noordwijk.

Ma t/m vrij van 10:00- 16:00 uur
Wintertuinlaan 22, Noordwijk.
www.berghshop.nl
T. 06-13001853

HET MOET WEL LEEFBAAR BLIJVEN

In Amsterdam vond hij ooit een kaartverkoper op de Keijzersgracht. "Die vroeg echter twee kwartjes per kaart. Ik verdiende toen ƒ 1,50 soldij per dag, waarvan ik ƒ 0,40 spaarde voor een broek. Dus zoveel hield ik niet over. Een oud boekje over Noordwijk kostte me ƒ 12,50 dus reken maar uit! In diezelfde tijd verzamelde ik ook oude Verkade albums, die zo'n drie gulden per stuk kostten." *[Verkade-albums zijn in 1903 ontstaan toen de koekfabrikant Verkade plaatjes bij zijn producten voegde, die konden worden verzameld en in speciaal daarvoor gemaakte albums ingeplakt, Red.]*

IETSJES ANDERS

In een van de albums die op tafel ligt, zitten een slordige 1000 prentbriefkaarten. Volgens zijn vrouw heeft hij tien van deze albums, dus Kees bezit minstens 10.000 kaarten. En zoals gezegd: hij weet precies welke waar zit en wát hij in zijn collectie heeft. "Ik ben voorzitter van een prentenbriefkaartenclub die ik in 1983 oprichtte. We komen op beurzen en markten in binnen- en buitenland. Soms attendeert mijn vrouw me op een kaart uit Noordwijk. Ik zie dan direct dat ik die al heb. Aan een boom, een auto, een wolkje. Dat is dan nét ietsjes anders." Ik kijk hem vol ongeloof aan. Hoe dan? Kees schaterlacht en haalt zijn schouders op: "Het zit gewoon in m'n hoofd, op mijn harde schijf!"

Beursbezoek zit er voorlopig niet in. Kees hoopt ook dat de prentenbriefkaartenclub weer snel bij elkaar mag komen. Want: een uitbreiding van zijn collectie is altijd welkom!

1

2

3

4

Raad je plaatje

VERDRAAID MOOIE MUREN: WEET JIJ WAAR?

Bijgaande foto's zijn alle gemaakt in de oude dorpskern. Sommige muren zijn in deplorabele staat, weer andere worden al eeuwen goed onderhouden. Een ding is duidelijk, er schuilt een zekere mate van schoonheid in verval. Maar weet u ook waar deze muurtjes zich bevinden? De oplossingen staan op pagina 50.

5

6

De hoge heren van Noordwijk

Lodewijk van Blois van Treslong

Het beschermde dorpsgezicht van de Noordwijkse Oude Dorpskern is de erfenis van een geschiedenis van vele eeuwen. De kern ligt rond de Voorstraat, een hele oude weg over het binnenduin naar het noorden . Over de oudste bewoning aan de Voorstraat weten we niet veel, omdat er maar zelden archeologisch onderzoek kan plaatsvinden.

Bij onderzoek op het terrein van het Hof van Holland zijn stukken aardewerk uit de eerste eeuwen voor Christus gevonden. Er lag toen ook een nederzetting tussen het noordelijke deel van de Offemweg en de Nieuwe Offemweg.

JEROEN

Toen de Ierse monnik Jeroen volgens de overlevering in 847 naar Northgo kwam, kon hij met toestemming van de lokale heer een kapel bouwen. Misschien stond die niet ver van de huidige Oude Jeroenskerk. In de eeuwen daarna is de bebouwing aan de Voorstraat gaan groeien, met name aan de oostkant, tussen het begin en de Zwanensteeg. De westkant van de Voorstraat, aan weerskanten van de kerk, was in het bezit van de heren van het dorp.

De groei van de oude dorpskern kreeg een extra impuls toen kort na 1300 in de Oude Jeroenskerk een schedel werd gevonden die voor de schedel van St. Jeroen werd gehouden. Noordwijk werd een bedevaartsplaats die veel pelgrims naar het dorp bracht. In 1398 kwamen de dorpsbewoners op het idee stadsrechten te kopen van graaf Albrecht, die in geldnood zat vanwege zijn oorlogen tegen Friesland. Bij nader inzien vonden de Noordwijkers dit te kostbaar, maar voor minder geld kregen ze wel stadsrecht 'light', wat inhield dat Noordwijkse kooplui in het grafelijk gebied vrijheid van tolheffing kregen. Zo werd Noordwijk een handelsdorp met kooplieden en een al oudere markt. In 1429 werd het een officieel bedevaartsoord.

De eerste dorpsuitbreiding was aan de Kerkstraat, later kwamen de zuidkant van de Voorstraat, de Van Limburg Stirumstraat, de Douzastraat, de Molenstraat, de Zeestraat en de Offemweg erbij. Dit was het dorp van de Gouden Eeuw. Tot halverwege de 19e eeuw heeft het deze omvang behouden.

Noordwijk ontwikkelde ook zonder stadsrechten een stedelijk allure. Dit was te danken aan mensen die van de Noordwijkse dorpskern een cultureel, politiek en economisch centrum van betekenis hebben gemaakt. Hier volgen enkele belangrijke personen.

LODEWIJK VAN TRESLONG EN DE ADEL

In 1441 werd Lodewijk van Blois van Treslong (1410-1470) baljuw van Noordwijk, Noordwijkerhout, Voorhout, Lisse en Hillegom. Een baljuw behandelde strafzaken waar de doodstraf op stond. Hij had daarnaast tal van andere bestuursfuncties in Holland, maar woonde in Noordwijk. Ook zijn zoon Jan en zijn kleinzoon Lodewijk waren baljuw van Noordwijk. Sindsdien vestigden zich andere edelen in Noordwijk, waaronder heren van Noordwijk en Offem, hoge bestuursambtenaren van Rijnland, heren van kasteel Boekhorst uit Noordwijkerhout en van kasteel Dever in Lisse, en aanverwante families. Ze woonden aan de Voorstraat, het Lindenplein en de Heilige Geestweg.

DE STEDELIJKE ALLURE VAN DE OUDE DORPSKERN EN HAAR GRONDLEGGERS

Door: Harrie Salman

Rector van de Latijnse School Johannes Sartorius.

SARTORIUS EN DE KOSTSCHOLEN

In 1527 was de humanist Johannes Sartorius (ca. 1500-ca. 1557) rector van de Latijnse school in Noordwijk. Dit was een soort gymnasium, de vooropleiding voor de universiteit. Hij woonde aan de Voorstraat, in een van de panden tegenover de Oude Jeroenskerk. De leerlingen woonden intern. Sartorius was niet permanent in Noordwijk. Hij werkte tussendoor ook in Emden (Oost-Friesland) en Basel. Het is bekend dat hij sympathie voor de Reformatie had. Hij was echter niet de eerste dominee van Noordwijk. Het humanisme van Sartorius inspireerde onder de Noordwijkse burgerij mede de opkomst van de literaire kringen van de Rederijkers, die toneelstukken schreven en opvoerden.

Na hem hebben anderen hun Latijnse school in Noordwijk geopend , daarna zijn er verschillende kostscholen geweest in grote panden aan de Voorstraat en het Lindenplein. De laatste kostschool werd in 1882 gesloten.

Lijsten
Glas
Verf
Behang

De Verfspecialist
F.C. Lassooy
Sint Jeroensweg 20, Noordwijk
Tel. 071 - 361 23 52

Wij verzorgen jaarrekeningen, financiële- en salarisadministraties en doen belastingaangiften.

Accountantspraktijk
HOUWAART B.V.

Voorstraat 52 | 2201 HW Noordwijk . T 071 - 36 160 94
info@accountantspraktijkhouwaart.nl
www.accountantspraktijkhouwaart.nl

van Egmond,
architecten

Full Service Architectuur

Voorstraat 85 • 2201 HP Noordwijk zh
Tel. 071 - 364 01 00 • Fax 071 - 361 94 75
info@notariskruissweere.nl • www.notariskruissweere.nl

Internationale keuken
met een 'Touch of Dutch'

Restaurant
DUTCH!
NOORDWIJK | BEACH
Koningin Wilhelmina Boulevard 31

DUTCH! is vernieuwend, fris en toch vertrouwd!
Onze chef-kok geeft een speelse 'Touch of Dutch'
aan dagverse streekproducten.

Preparé à table!
Bij Restaurant DUTCH! neemt u letterlijk
een kijkje in de keuken.
Veel gerechten worden aan uw tafel bereid en geflambeerd.

Reserveren via www.dutchnoordwijk.nl (online)
of via 071 367 68 54

JAN VAN DER DOES EN DE TUINBOUW

De heer van Noordwijk, bestuurder en diplomaat Jan van der Does (1545-1604) heeft een belangrijk stempel op Noordwijk gedrukt. Hij is in Noordwijk geboren, maar bezocht de Latijnse school in Delft. Na zijn studie aan buitenlandse universiteiten keerde hij in 1566 terug naar Noordwijk. Zijn huis aan het Lindenplein (waar nu de pastorie van de RK kerk staat) werd een centrum van dichters, die zoals hij in het Latijn schreven. Vanaf 1571 woonde hij meestal in Leiden en later in Den Haag. In Leiden was hij mede-stichter van de universiteit en van de hortus botanicus. Vanuit deze botanische tuin hebben nieuwe bolgewassen, kruiden en groenten hun weg naar Noordwijk en elders gevonden. Noordwijk werd een nationaal kruidencentrum en een van de plaatsen waar vanaf ca. 1660 voor het eerst asperges zijn geteeld.

WILLEM VAN OUTSHOORN EN DE REMONSTRANTEN

Vanwege zijn geloofsovertuiging moest jonkheer Willem van Outshoorn (ca. 1575-voor 1654) in 1620 afstand doen van zijn functie als baljuw van Den Haag. Hij vestigde zich direct in Noordwijk, waar de Remonstranten een belangrijke groep binnen de protestantse kerk vormden. Hij woonde in een groot complex van grafelijke gebouwen tussen het huidige gemeentehuis en de Verlengde Wilhelminastraat (nu Voorstraat 14-26) en vanaf 1639 was hij eigenaar van het landgoed aan de Voorstraat (nu Voorstraat 87-105), de Zwanensteeg en de Offemweg. In deze tijd vestigden zich ook Remonstranten van elders in Noordwijk. Deze gemeente kon tot ca. 1858 beschikken over een eigen kerk in de gebouwen van het voormalige Barbara-klooster aan de H. Geestweg.

CORNELIS JANS OOSTERBAAN EN DE LIJNDRAAIERS

Naast al deze edelen en hoge heren waren er in Noordwijk eeuwenlang lijndraaiers actief op de lijnbanen van Noordwijk om touw te produceren. Het maken van touw (het lijndraaien) was toen de grootste vorm van werkgelegenheid en bron van inkomen. De eerst bekende lijndraaier is Willem de lijnslager uit 1436. Achter tal van huizen en in de open gebieden van de oude dorpskern stonden tussen 1572 en 1700 voor kortere of langere tijd ruim 100 lijnbanen. Alleen de lijnbaan van de familie Passchier heeft het vanaf 1595 tot 1945 volgehouden. De oudste grote lijnbaan was van de familie Oosterbaan. Deze had een lengte van meer dan 200 m en liep vanaf het begin van de Voorstraat langs de Schiestraat. In 1536 was Cornelis Janszoon hier de lijndraaier. De naar de lijnbaan genoemde familie Oosterbaan is er meer dan 200 jaar lang eigenaar van geweest.

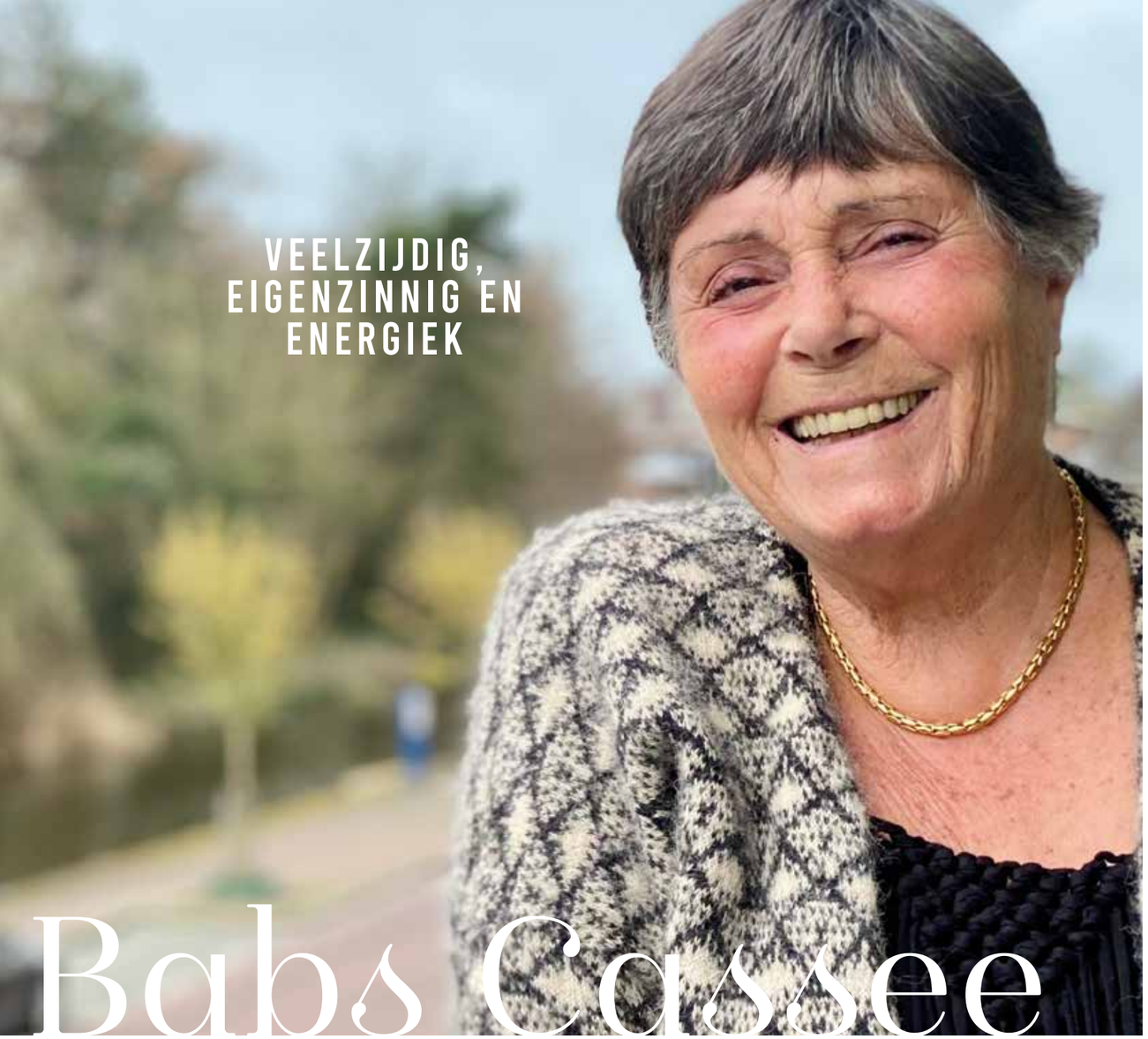

VEELZIJDIG, EIGENZINNIG EN ENERGIEK

Babs Cassee

"Ik loop regelmatig door het dorp en groet mensen (of zij mij) terwijl we elkaar niet echt kunnen plaatsen. De politiek? Onderwijs? De Oude Dorpskern of een ander bestuur? We komen er altijd wel uit, maar het klopt," beaamt ze met haar altijd lachende ogen en opvallend jonge gezicht, "ik ken veel Noordwijkers en veel Noordwijkers kennen mij."

Tekst en beeld:
Caroline Spaans

Babs Cassee, secretaris van het bestuur van de DOD en actief in de redactie voor Kernpunten, zat acht jaar in de gemeenteraad, was daarna bestuurslid van D66 Noordwijk en medeoprichter van de Progressieve Combinatie. Vele jaren was zij werkzaam als remedial teacher in het basisonderwijs, maakte deel uit van de werkgroep Noordwijk- Boven Volta (later Burkina Faso) en had een bestuursfunctie binnen Vluchtelingenwerk.

"DOD is echt het eindstation van mijn werkzame leven. Het was veel werk, maar ik heb er geen moment spijt van. Ik ben nu 82, mijn echtgenoot Ewout is 83. We zeiden altijd: later als we oud zijn, willen we dit, willen we dat. Later is nu! En

12 JAAR IN HET BESTUUR VAN DE OUDE DORPSKERN

we zijn spekkopers dat we nog zoveel kunnen. Straks kunnen we niets meer en zeggen we: 'hadden we maar'. We verheugen ons er op dat 'de boel' straks weer een beetje open gaat en we op pad kunnen met onze caravan naar Zuid-Frankrijk. We staan al jarenlang op een heel eenvoudige camping midden in de natuur. Hobbeldebobbel het laatste weggetje naar boven en dan zijn we er. Zaklantaarntje mee voor 's nachts. Heerlijk."

GEREFORMEERD NEST

Babs is van mening dat wanneer niets meer 'moet', je altijd structuur moet houden en jezelf doelen moet stellen. "Maak iedere dag een plannetje. Tijdens die eerste golf waren 'niets doen en afwachten' grote valkuilen. Daar pas ik voor."
We komen allebei uit een gereformeerd nest. Mijn vader was onderwijzer in Heemstede, daar ben ik opgegroeid. Een 'vrolijk gereformeerd gezin' met vijf kinderen, waarmee het na de oorlog, stap voor stap steeds beter ging. De eerste keer chocolade en de smaak van bananen vergeet ik nooit meer. Ik ben van '38 en kende dat helemaal niet. "

Babs en Ewout hebben drie kinderen en zeven kleinkinderen, waarvan de meesten inmiddels volwassen zijn. Toen ze trouwden, verhuisden ze naar Voorschoten, omdat Ewout in Leiden een baan kreeg. Babs had, na de Kweekschool, een baan gevonden in Utrecht.
"Maar – mind you – als vrouw kostte het je je baan destijds, omdat je trouwde! We hadden wel fantastische jaren in Voorschoten. In de flat waar we woonden, zaten allemaal jonge, gelijkgestemde gezinnen. We maakten afspraken met elkaar wie wanneer op de kinderen paste, waardoor je om de beurt vrij was. De kinderen liepen bij elkaar in en uit en aten en sliepen bij elkaar. En er viel wekelijks wel iets te vieren, binnen- of buitenshuis. Het waren zeven gouden jaren, waarin vriendschappen voor het leven ontstonden. Het zijn de enige jaren geweest dat ik niet werkte."

SCHROOTJESPLAFOND EN PLAVUIZEN

"Uiteindelijk kwamen we in 1971 in Noordwijk terecht. Mijn zwager leerde voor architect en zei: waarom koop je niet een stukje grond, dan bouw ik je huis. Op de Duinwetering wilde de gemeente een 'chique' randje hebben rondom de wijk met sociale huurwoningen. Er waren legio restricties en we moesten zelf een partner zoeken waarmee we de twee-onder-een-kapwoning konden bouwen, maar het lukte."

Het leven dat ze hadden in Voorschoten, ging door in Noordwijk. Het was de tijd van Hair, wijn- en kaasavonden en volle asbakken, schrootjes op het plafond en een zitkuil. "We hadden niet zo'n glimhuis waar je de stoelen niet mocht verzetten. De kinderen moesten binnen kunnen fietsen rondom de trap en bij partijtjes werd met stoepkrijt een startlijn op de vloer getekend. Vrienden van de kinderen konden altijd naar binnen. De deur ging alleen 's nachts op slot."

Eenmaal in Noordwijk ging Babs weer aan de slag. De GGZH viste haar naam uit een kaartenbak waarin meer namen van moeders zaten die in het onderwijs hadden gezeten en vroeg of ze kinderen met een leerachterstand wilden helpen. Babs: "Daarvoor had ik helemaal niet doorgeleerd, maar ik deed het toch. Voor niets. Of een heel klein beetje. Marokkaanse kinderen extra les geven. Invallen voor leerkrachten en hoofden van scholen die tijdelijk uitvielen. Op alle Noordwijkse basisscholen heb ik wel iets gedaan. Toen remedial teaching meer in opmars was, bleef ik hangen in het openbaar onderwijs en kwam terecht op de Witte School."
Uiteindelijk ging Babs op haar 61ste met pensioen. Maar van niets doen was dus geen sprake. "Ik deed nog commissiewerk in de politiek en zat daarnaast nog in een aantal besturen."

OOK UIT DE POLITIEK

Tijdens de laatste gemeenteraadsverkiezingen was Babs nog actief als bestuurslid van D66, maar na de fusie met Noordwijkerhout vond ze het een goed moment om zich terug te trekken uit de Noordwijkse politiek.

Momenteel woont Babs in een appartement aan De Schiestraat, waar ze, toen ze er kwam wonen in 2003, in contact kwam met Gerard van Stijn. "Gerard ontwikkelde deze appartementen én hij was voorzitter van de DOD. Ik zei tegen 'm dat ik beschikbaar zou zijn als secretaris als ik uit de politiek zou stappen. Uiteindelijk ben ik twaalf jaar secretaris geweest… "Thea Janson volgde haar onlangs op tijdens de Algemene Ledenvergadering in april. "Wellicht dat ik aan de zijlijn nog wat doe, maar met het volste vertrouwen draag ik het stokje over aan Thea!".

VERENIGING DE OUDE DORPSKERN IS TROTS OP ZIJN VRIJWILLIGERS

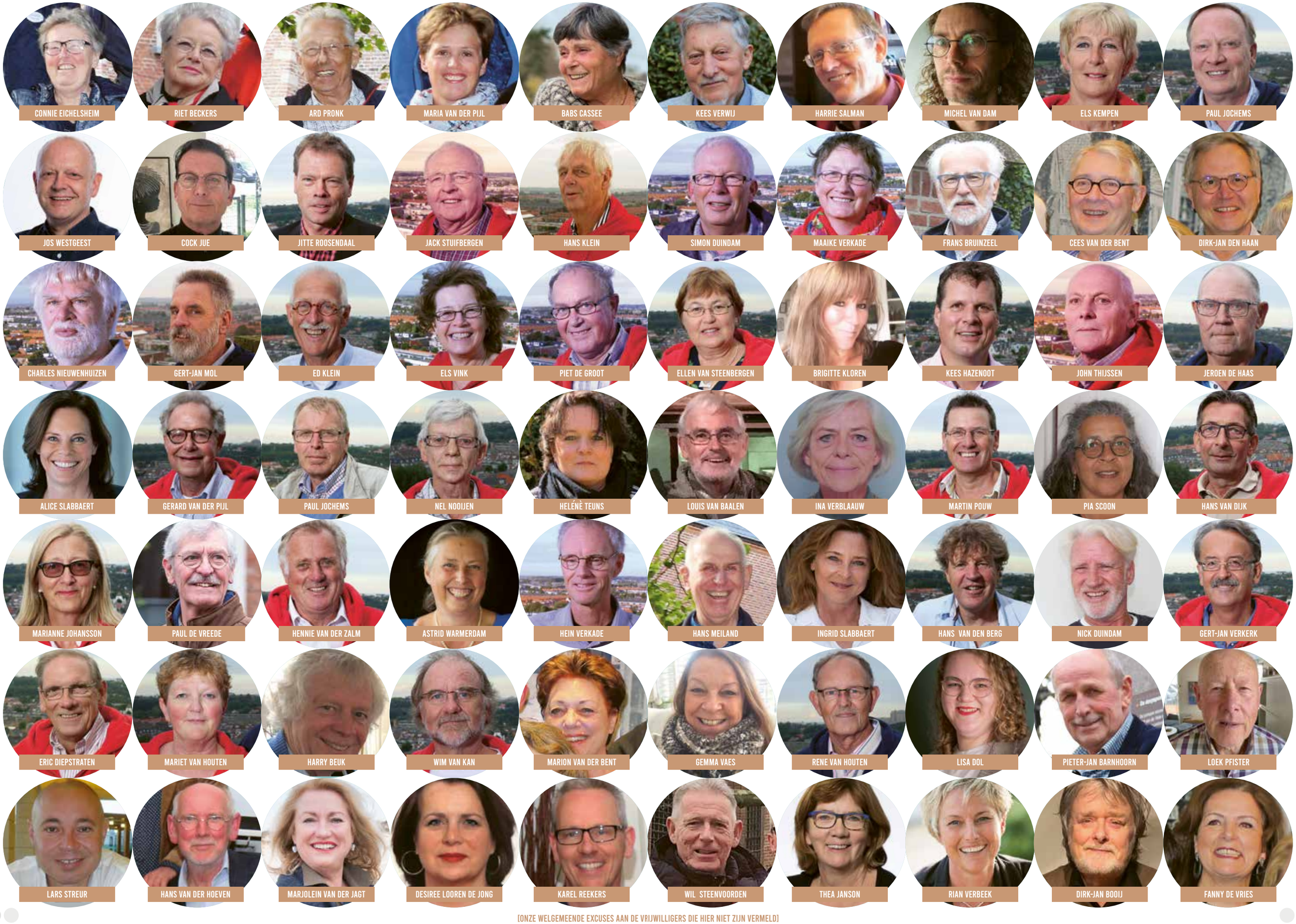

[ONZE WELGEMEENDE EXCUSES AAN DE VRIJWILLIGERS DIE HIER NIET ZIJN VERMELD]

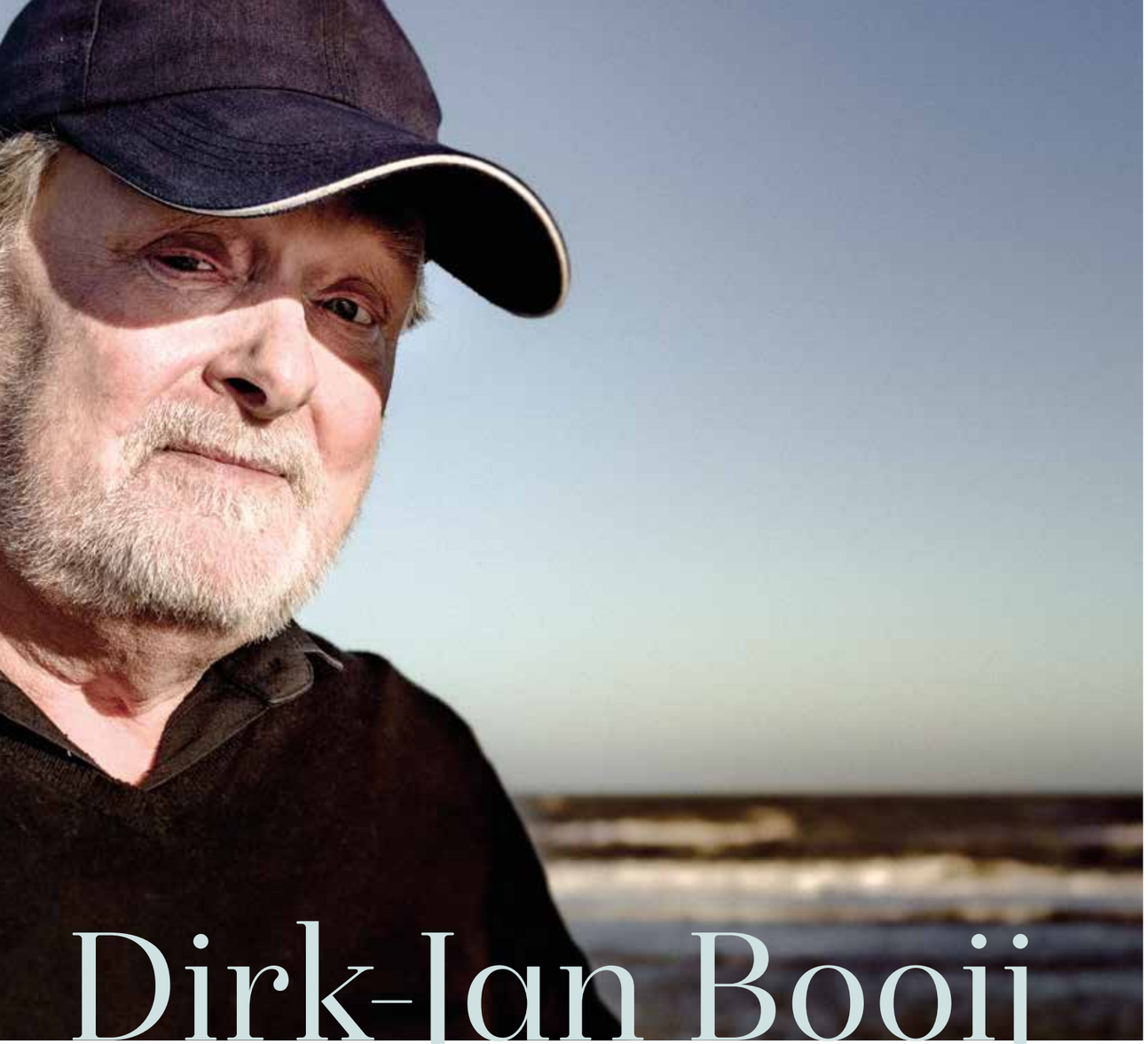

Dirk-Jan Booij

‘DE GEUR VAN DE ZEE EN CHOCOLADE’

Tekst Caroline Spaans,
beeld Lieven Engelen.

Interviews neem ik altijd op. De twee voornaamste redenen: correcte quotes en oogcontact. Dit keer zet degene tegenover mij óók zijn iPhone recorderapp aan. “Ik laat je de tekst lezen hoor, Dirk-Jan!”, stel ik hem gerust. Maar het ligt anders. “Als ik mezelf hoor praten, hoor ik mijn pauzes, het nadenken over de formulering... Want een tekst moet wel áánkomen natuurlijk, dat vind ik belangrijk. Beroepsdeformatie waarschijnlijk.”

Geen onzekerheid? “Ach. Ik ben op een leeftijd dat je niet meer zo nodig mensen hoeft te pleasen. Zo rond je 30e heb je dat. Toen vond ik het nog belangrijk om aardig gevonden te worden. Nu ben ik laconieker en minder gevoelig voor argumentatie van anderen.”

FLINK BAKKELEIEN

Grafisch ontwerper van Kernpunten Dirk-Jan Booij (67) gaat met pensioen. ‘Zijn’ Bureau Booy heeft hij overgedragen aan zijn trouwe medewerker Jeanette Rietmeijer. “Jeanette werkt al 25 jaar bij me. We kunnen af en toe flink bakkeleien met elkaar, maar dat is het creatieve proces. Ik ben trots dat zij mijn bedrijf voortzet. Ze heeft echt veel talent!”

FAMILIEMAN

Veel Noordwijkers kennen Dirk-Jan van feestjes en partijen waar hij, herkenbaar aan zijn petje, filmpjes maakt voor onder meer magazine NEX, waarvoor Bureau Booy ook vormgever is en verantwoordelijk voor de opmaak. Naast dat hij gek is van zijn vak, noemt hij zich een echte familieman. “Mijn wieg stond boven Huize Van Wely en ik groeide op als één na jongste in een gezin met zeven kinderen. Ellen en ik hebben drie kinderen en we genieten volop van onze drie kleinkids.”

KENNETH BESTWELL

Dirk-Jan wilde als tiener zijn leefomgeving al vastleggen op foto en film. “Toen ik als 17-jarige op de Kunstacademie kwam, kocht ik een Minolta camera. Analoog uiteraard. Omdat foto’s afdrukken best duur was in die tijd, drukte je alleen de beste foto’s af van een rolletje van 36. Toen ik een jaar of vijftien geleden die negatieven weer ik eens zag, heb ik een digitale scanner aangeschaft, waarmee ik al die oude opnames heb gedigitaliseerd. Daarvan heb ik filmpjes gemaakt en op internet gezet.” Dirk-Jan heeft inmiddels zijn eigen Kenneth Bestwell-YouTube-kanaal waarop een keur van Noordwijk filmpjes te zien is. Van vroeger, maar ook recente. Van Grentpop tot Schildersfestival en van Kunstroute tot Haringparty. Maar vooral muziek. Véél muziek. “Muziek inspireert me nog altijd. Rond mijn 20e had ik contact met een organisatie waarvan ik kaartjes kreeg om popconcerten bij te wonen, waardoor ik voor mijn eindexamen heel

Enkele vastgelegde jeugdhelden

veel helden uit mijn jeugd heb mogen vastleggen. Lou Reed, Rory Gallagher, Randy Newman, enz. Dat was een waanzinnig leuke tijd. Ik was op die academie misschien wat jong, dat was het enige nadeel. Het werk dat ik maakte was voor mijn leraren, niet voor mezelf. En ik zat in een reuze competitieve klas. En toch; àllemaal vrienden van elkaar! We houden regelmatig een reünie. We delen tenslotte dezelfde gekte en zijn allemaal in een creatief beroep terecht gekomen.”

HOKKEN

Na de kunstacademie volgde de bladenwereld en werkte Dirk-Jan vanaf 1974 bij Muziek Expres, destijds hét muziektijdschrift voor jongeren. Later werkte Dirk-Jan als freelancer voor verschillende magazines totdat hij voor zichzelf begon, eerst vanuit een garagepandje, later aan de Schiestraat en weer later op de Parallel Boulevard waar Bureau Booy alweer ruim twintig jaar is gevestigd. Rond 1975 leerde hij ook zijn vrouw Ellen kennen. “In Boule7. Ik vond haar gelijk een prachtige vrouw en ‘het raakte aan’. Toen er woonruimte vrij kwam in het achterhuis van mijn geboortehuis, zijn we daar gaan ‘hokken’. Voor de bouwplannen van De Grashoek, waar we nu nog altijd wonen, hebben we ons direct ingeschreven.”
Dirk-Jan groeide dus op met zee- en chocoladegeur. Een mooie combinatie. “Ik voel me een bevoorrecht mens.”

Gerard van Stijn, oud-voorzitter van DOD, die hij kende van Videoland, waarvoor Dirk-Jan ook veel heeft gewerkt, introduceerde Dirk-Jan bij DOD. Paul de Vreede nam in 2012 de voorzittershamer van Gerard over, waardoor Dirk-Jan met name met Paul de redactie voor Kernpunten voerde. “We hebben vaak heerlijk zitten *‘brainen’* over onderwerpen. Vooraf aan een redactievergadering hadden we altijd een heel lijstje met items. Paul is wat dat aan gaat echt een kameraad van me geworden.” Bureau Booy heeft meegewerkt aan 20 edities van Kernpunten en zal dat blijven doen onder verantwoording van Jeanette. Dirk-Jan lacht: “Ik hang er een beetje bij nu, maar ik vind het prima zo.”

Of je nu 50, 60 of 70-plus bent: wie heeft er nu geen herinneringen uit z'n jeugd en kan daar enthousiast over vertellen, beetje opscheppend, lekker onderuit op een bankje in het dorp naast 'leeftijdgenootjes'.

Verhalen over schaatsprestaties op de KOGO ijsbaan van toen er nog strenge winters waren. Over de padvinderij in het Juvenaat, of een Sinterklaasfeest in de Beurs, muziek maken in JOIN of carnaval vieren in de Kuip. Of je hebt op school gezeten op een van de verdwenen scholen, zoals de Jeroensschool, Wilhelminaschool, de Mariaschool, de Openbare School op de plek van de Wieken of de Willibrord Mavo. Van de glijbaan gegaan vanaf de bunker aan de Offemweg. Toen nog met de tram naar school en genieten op de fiets langs nog bestaande bollenvelden. Koffie gedronken bij café de Nachtegaal en misschien (later!) ook nog drank gehaald bij slijterij Weijers (afgebroken i.v.m. uitbouw gemeentehuis) of brood gehaald aan de overkant bij bakkerij Wanninkhof, twee van de vele winkels in de Voorstraat, die zijn verdwenen. De vooruitgang heeft z'n tol geëist, veel mooier is het er niet op geworden, iconische plekken zijn merendeels verdwenen.

'De Prossies', is van de hand van John Wassenaar, geschilderd naar een foto van Van Kampen, gemaakt aan de St. Jeroensweg.

De prossies

Het Juvenaat

De Beurs

Bakkerij Wanninkhof

Wilhelmina school

Nellie en Corrie aan de Beeklaan

Slijterij Wijers

De Nachtegaal

IJsbaan De Kogo

Bunker aan de Offemweg

De Kuip

Op zoek naar Michael Spiekerman, de derde generatie van het familiebedrijf Royal in de Voorstraat stap ik de gelagkamer binnen. De plek waar Ien Alders, de oma van Michael, onze Vereniging vanaf de oprichting gastvrij heeft ontvangen en tot op de dag van vandaag de plek waar de leden vaak en graag samenkomen, nu geleid door broer en zus Hein en Celine Alders en Hans Spiekerman, de echtgenoot van Celine. Maar vandaag gaat het om de volgende generatie, de zoon van Celine en Hans: Michael Spiekerman.

MICHAEL SPIEKERMAN

Verandering is nodig

Michael: “Ik weet niet beter, mijn hele jeugd heb ik in en rondom Royal doorgebracht. Ik was altijd samen met de zoon van Tom Verburg (onze buren), we waren onafscheidelijk. Het zag er toen wel anders uit. Tegenwoordig zie je hier uitsluitend bouwbedrijven, die aan het renoveren zijn, het ene huis na het andere. Winkels zijn er niet meer. De oude Voorstaat heeft nog grote percelen, een heel verschil met de nieuwe verlengde Voorstraat in Offem Zuid, die wel mooi aansluit bij de oude, maar waar je dicht op elkaar zit met ‘betonnen’ tuintjes. Ik ben getrouwd en heb kinderen, dan wil je graag wat ruimte om je heen. Ik woon nu in Rijnsburg, aan de rand. Een oud huis met een grote tuin, fijn voor de kinderen. Ik houd van groen en bloemetjes en bijtjes. Wat dat betreft zijn de zakjes met lieveheersbeestjes, die nu in de lindebomen hangen perfect. De plaktroep van de luizen is echt sterk verminderd. Een mooie ecologische oplossing.

Maar mijn werk ligt hier in Royal. Ik ben sinds 2019 opgenomen in het familiebedrijf. Het is hard werken, maar we verdelen de tijden om het werkbaar voor ons allemaal te houden. Ik ben vast besloten om hier te blijven, er is potentie genoeg. Maar aanpassen en veranderen is nodig. Ik heb deze coronatijd gebruikt om bij andere soortgelijke bedrijven in Noordwijk mijn licht op te steken en informatie te vergaren. Je moet het toch allemaal zelf uitzoeken. Ik heb bijna mijn graad als leermeester, dan zijn we leerbedrijf en kan ik jongeren opleiden Dat lijkt me leuk, zo’n paar jonge gasten helpen hun diploma te halen.

RENOVEREN EN VERDUURZAMEN

De grote opgave voor de komende jaren zal verduurzaming zijn, daar ontkomen we niet aan. Maar waar moet je beginnen? De gasoven moet vervangen worden, gaan we over op elektrisch? Dan zou ik ook graag overgaan op vloerverwarming. Maar dan wordt het belangrijk om eerst de buitenkant goed te isoleren, ook dat is hard nodig.

We hebben een groot plat dak. Daar zouden een flink aantal zonnepanelen op kunnen. Maar dan kun je beter meteen het dak vernieuwen dat er al 35 jaar ligt. Dan de studio’s ook maar aanpakken? Het zou ook een groen dak kunnen worden. Met plek voor bloemetjes en bijtjes, dat vind ik leuk. We hebben achter een muur vervangen door een groene haag en meteen wat tegels weggehaald. Meer ruimte voor natuurlijke drainage.
Twee kamers zijn vernieuwd, die zijn mooi geworden, maar het budget is twee keer overschreden. Duurzaamheid kan binnen bepaalde grenzen, nieuwe investeringen kosten heel veel geld.

ERFGOED

Royal moet blijven, die hoort in de Voorstraat. Vroeger was het meer een dorpscafé, dat komt niet meer terug.
Erfgoed is belangrijk en moderniseren moet niet gaan ten koste van het aanzicht van de straat. De Voorstraat moet een bepaalde grandeur houden.
Neem de ramen aan de voorkant. Mooi, dat glas in lood, maar wel enkel glas. Ik zou het graag wat strakker hebben, maar de straat moet wel een bepaalde stijl houden.

PARKEERPROBLEMEN

Parkeren blijft een probleem. Soms komen mensen klagen: er staan wel drie auto’s voor de deur. Maar tel al die auto’s van (te veel) air B&B’s en al die kleine appartementen eens bij elkaar op? Maar ja, de bomen kunnen we niet rooien. Het liefst zou ik een parkeergarage onder het bedrijf willen en een groene achtertuin. Dat blijven voorlopig toekomstdromen!
Al met al voel ik me hier thuis, op zee hoef ik niet te zitten!”

ROB MERTENS & LISA DOL

Het mag wel wat bruisender

Rob Mertens (28) is historicus en geboren Noordwijker. Hij is actief als bestuurslid van Scouting Norvicus en geregeld zeilend op de Kaag te vinden. Lisa Dol (26) is student communicatie en woont sinds haar derde in Noordwijk. Zij is ook lid van Scouting Norvicus, doet de communicatie voor Markt onder de Linden en is commissielid bij Doen!

Rob en Lisa gingen samenwonen in de Kerkstraat in Noordwijk-Binnen, inmiddels wonen ze nu op de Achterzeeweg.

OPNIEUW LEREN WAARDEREN

De Oude Dorpskern is misschien wel het charmantste stukje Noordwijk. Als je hier opgroeit krijg je dat niet mee, het is heel normaal. Lisa: “Ik ben een tijdje weggeweest voor mijn studie en dan leer je Noordwijk wel weer opnieuw waarderen. Ook wat je niet waardeert trouwens. Ik heb altijd op Zee gewoond en ging naar de Kerkstraat, dat is best een verschil. Ik hou van reuring

Tekst: Babs Cassee. Foto’s: Michael Spiekerman en Caroline Spaans

ROB MERTENS
EN LISA DOL

om me heen en gezelligheid. Een droom is om ooit een mooi huis in de Voorstraat te kopen, maar goed, de vooruitzichten op dit moment zijn niet zo rooskleurig. Ik hoop dat ik in Noordwijk kan blijven wonen met de huidige situatie op de woningmarkt." Rob: "Het enige onhandige aan de hele situatie nu is de bestrating van het Jeroensplein, met gladheid is dat best lastig te begaan op de fiets. Noordwijk-Binnen is voor de rest gewoon heel knus!"

HET MAG WEL WAT BRUISENDER

"De dorpskern zelf mag in de komende 5 tot 10 jaar wat bruisender worden. Meer cafeetjes of restaurants want ook hier komen mensen op af. Je kan altijd naar Thomas, 't Lieverdje, Hof van Holland, Onder de Linden en Bij Ons Thuis, maar dat heb je op een gegeven moment wel gehad. Horeca kan zoveel meer leven geven in een wijk. Evenementen in de kern hebben altijd wel iets. De kermis is heel knus, de markten zijn altijd goed bezocht en daarbij is het gewoon al gezellig zonder enige vorm van aankleding. De omgeving mag eigenlijk wel zo blijven. Bewoners hebben last van parkeerproblematiek en er zou wel iets meer groen mogen zijn, maar dat mag niet de hele authenticiteit aantasten van de omgeving. De Oude Dorpskern draagt hier aan bij door evenementen, lezingen en rondleidingen en dat mag soms best wat meer. Er valt zoveel te ontdekken en dat kan met de vereniging, samen weet je meer!

VERHAAL ACHTER DE VOORDEUR

Over 50 jaar hopen we dat de kern nog steeds leeft zoals nu, hopelijk zelfs nog meer. Het karakteristieke en verhalende van de kern blijft bijzonder. Als je langs de huizen loopt vraag je je toch af: wat is hier allemaal gebeurd? Iedere voordeur heeft een eigen verhaal, dat wekt toch wel nieuwsgierigheid. De oude dorpskern van Noordwijk-Binnen blijft toch een plek waar verhalen verstopt zijn.

Noordwijk-Binnen heeft iets moois, iets totaal anders dan bijvoorbeeld Noordwijk Zee. Lisa groeide daar op en is nu ook verknocht aan Noordwijk-Binnen, want je zit immers toch zo op het strand. Misschien is dat wel ook wat ons hier houdt, het is, denken we, de veelzijdigheid die Noordwijk te bieden heeft. Het blijft een mini stad en toch ook een dorpje aan het strand.

BRAM
REEKERS

Meer leven in de Oude dorpskern

Bram [14 jaar] is de zoon van ons bestuurslid Karel Reekers en heeft dus de betrokkenheid met de oude kern van huis uit mee gekregen. Bram zit in de 2e klas van het Gymnasium Leeuwenhorst en zijn hobbies zijn scouting en basketbal.

"De oude dorpskern is een plek waar mensen samenkomen, een plek waar de geschiedenis van de afgelopen eeuwen te zien is, en een plek waar de geschiedenis leeft.
En die drie dingen zullen de komende decennia alleen maar belangrijker worden denk ik.Tijdens de lockdown zijn veel mensen erachter gekomen hoe veel van het leven zich online kan afspelen en hoeveel van het leven zich misschien in de toekomst online en thuis zal afspelen. Als dat zal gebeuren dan wordt de functie van de dorpskern alleen maar belangrijker omdat mensen thuis zijn.

Daarom is het belangrijk dat de geschiedenis bewaard wordt op een manier waarin het doorleeft in de mensen. Door monumenten enigszins te veranderen maar het veel levendiger te maken is belangrijker dan ervoor zorgen dat iets precies blijft zoals het is. Bijvoorbeeld: in plaats van een pomp proberen precies te bewaren zoals hij is, kan je hem ook opknappen en er een fontein van maken. Of een plek voor gratis water. Om de geschiedenis voort te doen leven kan je er ook voor zorgen dat oude bedrijven hun functie houden. Zo zou je er voor kunnen zorgen dat een nieuwe dierenwinkel in een oud boerderijtje komt, in plaats van daar een nieuw gebouw maken.

OOK PLEK VOOR DIEREN

De oude dorpskern moet niet alleen een plek zijn waar mensen kunnen genieten maar ook een plek waar dieren kunnen genieten. Daarom ben ik voor meer bloemen in en rond de oude dorpskern, voor bijen, en in het algemeen voor meer groen. Er zijn steeds minder insecten en dat is erg slecht. Meer groen brengt ook meer leven in de oude dorpskern. Als je bijvoorbeeld kijkt naar de lindenbomen in de Voorstraat dan zie je hoeveel levendiger en vrolijker het er uitziet dan een straat zonder bomen.
Ook dingen die niet per meteen een historische waarde lijken te hebben moeten worden aangepast om beter bij het dorp te passen.

IEDEREEN DOET MEE

In kleinere dingen, zoals bloemen en planten op een plaatsje in een straat waar niets mee gedaan wordt, is de gemeente geen expert. Zij gaan immers niet langs ieder hoekje van Noordwijk om te kijken waar meer groen kan komen en hoe dingen levendiger en duurzamer kunnen worden gemaakt. Daarom zou ik het een heel goed idee vinden als de gemeente meer mogelijkheden biedt om als burger initiatief te nemen, maar dan wel op een manier dat iedereen er aan kan meedoen. Dus gewoon een bord bij het gemeentehuis waar je je ideeën op kan schrijven. Op die manier wordt de oude dorpskern mooier, gezelliger, beter en levendiger."

In het stadsarchief van Leiden en omstreken zijn prachtige luchtopnamen van ver voor de tweede wereldoorlog te vinden van de kern van Noordwijk Binnen.
We hebben daar de huidige situatie naastgezet, zodat u zelf kunt zien wat er in de afgelopen eeuw allemaal is veranderd. Of dat altijd ten goede is geweest laten we even in het midden.

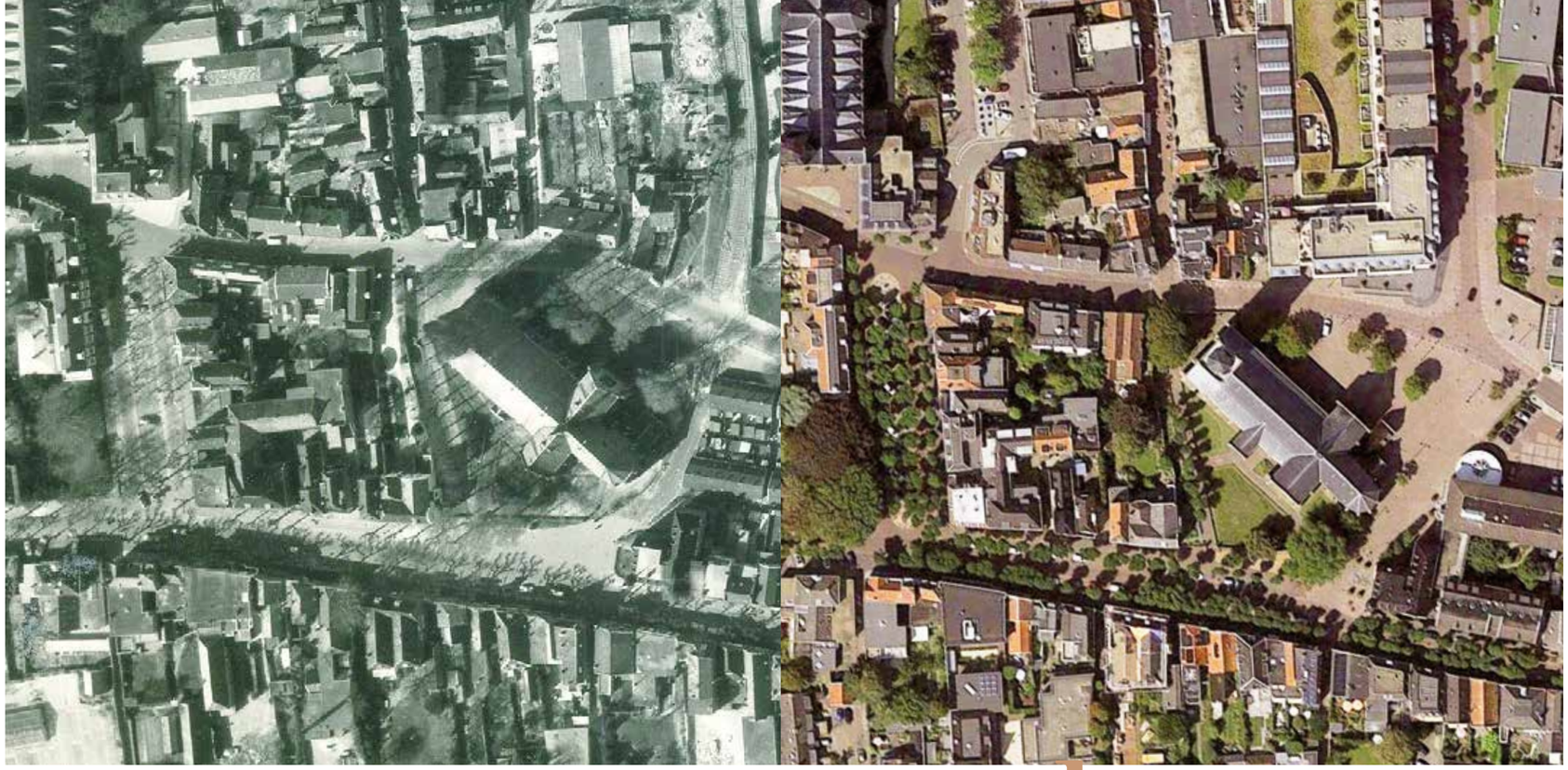

Binnen van boven

DE VOORSTRAAT

Wat het eerste opvalt is de Oude Jeroenskerk, maar ook het gemeentehuis is goed herkenbaar. Enkele panden aan de Heilige Geestweg zijn onveranderd gebleven. Het Barbaraklooster heeft plaatsgemaakt voor verzorgingshuis Jeroen.

DOUZASTRAAT, PICKESTRAAT EN LOSPLAATSWEG

Mooi om te zien hoe het in 2005 gerestaureerde Wilhelminahofje [linksboven] bewaard is gebleven. Rechtsboven is duidelijk waarneembaar dat de gashouders van de gasfabriek inmiddels hebben plaatsgemaakt voor de nieuwe Losplaatskade. Een ander ankerpunt is de bewaard gebleven Vinkenlaankerk van de protestantse gemeente, rechtsonder.

HOTEL**ROYAL**

Hotel Royal is een gezellig familiehotel, gelegen in de oude en historische dorpskern van Noordwijk-Binnen
dat buiten een perfecte service de ideale ruimte biedt voor het vieren van al uw familie-, huwelijksfeestjes, recepties, babyborrel of gewoon
een gezellige bijeenkomst. Graag verzorgt Hotel Royal met smaak uw buffet of diner en het schenken van de borrel
is uiteraard bij een kastelein met zoveel jaar ervaring in goede handen.

ETEN&DRINKEN

Op vrijdag, zaterdag en zondag opent Restaurant Hotel Royal haar deuren en dekken wij onze tafels op voor het diner
zodat u kunt proeven en genieten van de overheerlijke gerechten die onze koks Edwin Onderwater en Michael Spiekerman bereiden.
Culinair genieten à la carte en een speciaal ROYAL-(maand)menu, uiteraard onder begeleiding van passende dranken.

VOORGERECHT HOOFDGERECHT DESSERT

Voorstraat 76 • 2201 HZ Noordwijk-Binnen • **T** 071 **364 65 12** • www.hotel**royal**.nl • www.royal**eten**en**drinken**.nl

Ter gelegenheid van deze 100ste uitgave van Kernpunten, schrijft de redactie een fotowedstrijd uit. Iedereen wordt van harte uitgenodigd om De Oude Dorpskern vast te leggen in al haar kracht en schoonheid. Dus alles mag!

Fotowedstrijd

ZO DOE JE MEE!

- Het onderwerp is ‘De Oude Dorpskern’ Noordwijk Binnen.
- Per deelnemer stuur je maximaal 2 foto’s (jpg en max 3 Mb) in.
- De foto mag niet ouder zijn dan 1 januari 2021.
- De winnende foto’s worden gepubliceerd in Kernpunten 101.
- Staan er mensen op de foto, vraag dan om hun toestemming.
- Voor meer informatie: www.deoudedorpskernnoordwijk.nl/fotowedstrijd
- Insturen: mail je foto(’s) uiterlijk 30 september 2021 naar info@deoudedorpskernnoordwijk.nl

Vergeet niet om je naam en adres te vermelden. En waar de foto is genomen.

DOE MEE EN WIN!

1e PRIJS waardebon € 100 van Foto van Kampen plus het boek “De schilders van de Duin- en Bollenstreek”

2e PRIJS waardebon € 50 van Foto van Kampen plus het boek “De schilders van de Duin- en Bollenstreek”

3e PRIJS waardebon € 25 van Foto van Kampen plus het boek “De schilders van de Duin- en Bollenstreek”

AL HET VERKEER MOEST ZICH IN BEIDE RICHTINGEN DOOR DE KERN VAN NOORDWIJK PERSEN

Zo kwam je Noordwijk binnen

Als je de situatie rond de toegangen naar Noordwijk Binnen bekijkt in de periode van voor 1960 dan valt op, dat hier veel veranderd is. Vroeger moest alle verkeer zich dwars door de kern van Noordwijk Binnen worstelen. Dat zorgde voor toenemende overlast.

VANUIT NOORDWIJKERHOUT

Aan de noordzijde naderde men Noordwijk Binnen via de Gooweg, die destijds met een ruime bocht om het landgoed Calorama heenliep en uitkwam op de splitsing Voorstraat/Heilige Geestweg. Het doorgaande verkeer liep verder langs de Heilige Geestweg, Van Limburg Stirumstraat, Pickéstraat, Vinkenlaan, Beeklaan verder naar het zuiden. Wanneer men de bocht rond Calorama had gehad versmalde de weg zich en was de weg geplaveid met onvervalste kinderhoofdjes. Dit laatste was kennelijk bedoeld om de snelheid duidelijk omlaag te brengen. Links passeerde men een groot eeuwenoud pand, dat de Rozenhof werd genoemd. Dit zal ongetwijfeld te maken hebben gehad met de voormalige kruidenkwekerij van Groeneveld en Lindhout aan de overzijde.

Tekst: Kees Verweij ● Beeld: Archieven Kees Verweij en het GON

Grenzend aan de Rozenhof lag de fietsenwinkel en het woonhuis van de familie Caspers. Direct rechts het pand van de familie Lindhout, dat de naam Cruydthof droeg, eveneens een verwijzing naar de bekende kruidenkwekerij Groeneveld en Lindhout. Daarnaast een zeer oud pand, waar de heer Rotteveel woonde, die voor zijn pensionering tuinman was op het landgoed Calorama. Daarachter een dubbelhuis, waar vroeger de familie Geerlings woonde en het huis, waar mijn grootvader C. Verweij (de schoolmeester) heeft gewoond. En dan tot slot de chique villa Mignon, het woonhuis van de familie Van Konijnburg, die het gelijknamige bollenbedrijf aan de Schiestraat onderhield. Nu is hier het architectenbureau Van Egmond gevestigd. Alleen deze laatstgenoemde villa is aan de slopershamer ontsnapt. De overige huizen zijn allen gesloopt t.b.v. van de aanleg van de La Basse Cour Caenstraat en de grote rotonde aan het einde van de Gooweg. Op bijgaande foto's kunt u nog de oude situatie duidelijk zien. In de jaren zestig vond een algehele reconstructie plaats van deze omgeving, mede dankzij de aanleg van de Nieuwe Offemweg, waardoor de verkeersoverlast in het dorp grotendeels werd verminderd.

Nu is de Beeklaan een drukke verkeersader, compleet met rotonde.

De Voorstraat aan de zuidzijde

VANUIT KATWIJK

Aan de zuidzijde kwam men Noordwijk binnen via de Herenweg. Bij het naderen van Noordwijk Binnen werd o.a.in de blauwe tram omgeroepen, dat men de halte "Parfumeriefabriek" naderde. Dit sloeg op de Spoelsloot, die op dat moment nog als een open riool fungeerde en daarmee de nodige stank veroorzaakte. Nadat men een smalle houten brug over de Spoelsloot was gepasseerd kwam men in het smalle gedeelte van de Voorstraat terecht. Aan de rechterkant lagen enkele lage huizen, die vroeger werden bewoond door o.a. Leenheer de klompenmaker. Thans ligt hier de zijstraat het Westeinde met enkele drive-in woningen. Aan de linkerkant ook enkele lage woningen, waar de families Wijnands en Brouwer woonden. Deze laatste familie onderhield een taxi- en vervoersbedrijf en later het grote busbedrijf aan de Keysersweij. Thans liggen hier het Gritpad met z'n bescheiden appartementen en een aantal nieuwe herenhuizen aan de Voorstraat. Al de lage woningen zijn in de jaren zestig van de vorige eeuw gesloopt, tegelijkertijd met het verwijderen van de rails van de blauwe tram en de verbreding van de entrée van de Voorstraat. Al het verkeer, dat van de kant van Katwijk en Rijnsburg kwam, perste zich hier door de nauwe Voorstraat. Met de komst van de Nieuwe Offemweg werd de Voorstraat belangrijk ontlast en kon het doorgaande verkeer vanaf de Herenweg direct over de Nieuwe Offemweg geleid worden.

VANUIT VOORHOUT

Vroeger was er nog een derde toegang naar Noordwijk Binnen, die kwam vanaf de Leidse Vaart. Ter hoogte van de voetbalvelden van S.J.C. boog men af naar links tot aan het Schie. Dan ging men verder langs het Schie, totdat men de Voorstraat/ Heilige Geestweg bereikte. Deze toegang is met de aanleg van de wijk Boechorst komen te vervallen.

De toegang vanuit oostelijke zijde

EST. 1987
BONNIKE®
MAKELAARDIJ
DA'S VAST GOED!
BONNIKE.NL
071 3619365

De betere stoffeerders maken het!
tapijt - laminaat - PVC vloeren - vinyl - marmoleum
zonwering - shutters - horren - vloerkleden - gordijnen - behang - verf
Berg&Berg
NOORDWIJK
Lindenplein 7, tel: (071) 361 67 31, e-mail: noordwijk@bergenberg.nl
WWW.BERGENBERG.NL
Kijk op onze site voor actuele acties en aanbiedingen

AAD&WIJN
Life's too short to drink bad wine
Voor alle wijnliefhebbers is er
aadenwijn.nl
aadenwijn.nl
071-3615416
aad@aadenwijn.nl
facebook.com/aad.enwijn

HOF VAN HOLLAND
EETKAMER VAN BINNEN
Restaurant met terras
Lunch • borrel • diner
Koffie met appelgebak • cheesecake • brownie
Voorstraat 79, 2201 HP Noordwijk
tel. 071-7600095
www.hofvanhollandnoordwijk.nl

Ze wonen tegenover elkaar aan de Offemweg, Robert van Ingen en Karel Reekers. Ze hebben beiden wat met duurzaamheid. Robert is geoloog en runde 26 jaar een bedrijf voor onder andere ondergrondse energie. Karel werkt in Den Haag bij een cluster van scholen en is in die hoedanigheid betrokken bij de bouw, het onderhoud en de verduurzaming van de gebouwen.

Tekst: Babs Cassee. Foto: Mischa Bos.

Energietransitie in Noordwijk

Als bestuurslid Ruimtelijke Ordening en Erfgoed van de DOD breekt Karel zich al enige tijd het hoofd over verduurzaming in de oude kern. Hoe doe je dat? Hoog tijd dus voor een gesprek.

GEOTHERMIE OFTEWEL AARDWARMTE

Robert: “In 2006/2007 zijn we begonnen met aardwarmte systemen, het ontwerp en de uitvoering kwam van ons bureau. Aardwarmte wordt ook wel geothermie genoemd en maakt gebruik van warm water dat opgepompt wordt uit de diepe ondergrond tot wel kilometers diepte. Dat kan op meerdere niveaus, hoe dieper, hoe heter.

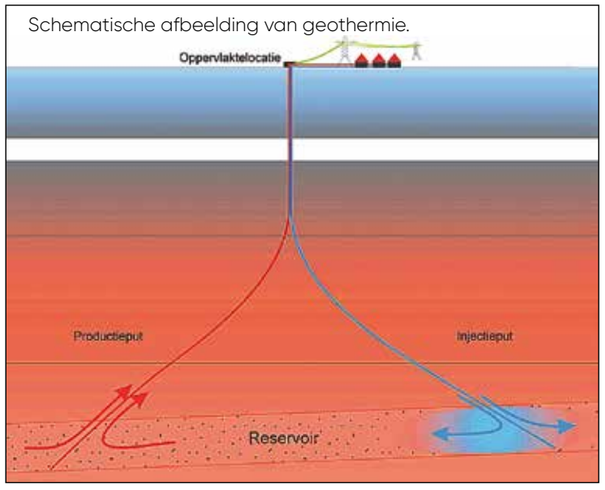

Schematische afbeelding van geothermie.

Op 3.000 meter diepte bijvoorbeeld heeft warm (thermaal) water een temperatuur van 100 graden Celsius. Een oneindige vorm van energie. Maar als back-up heb je nog wel een alternatieve energiebron nodig, bijv. gas”.

MOGELIJKHEDEN VOOR NOORDWIJK

Karel wordt meteen enthousiast. Wat zouden de mogelijkheden voor Noordwijk zijn? “Ik heb destijds een gesprek gehad met wethouder Fles”, zegt Robert, “We hebben nog een foto gemaakt bij het gebouwtje met boorinstallatie van de NAM, maar het enthousiasme was gauw verdwenen. Nooit meer wat gehoord. Er zijn op dit moment zo’n 20-tal systemen in gebruik in Nederland. Vooral in de kassen van het Westland. De grootschaligheid maakt het daarvoor ook geschikt. Vooral voor nieuw te bouwen wijken is het geschikt, want je hebt een ondergronds netwerk van leidingen nodig. Water van 2 à 3 km. diepte levert 15 MW warmte-energie op en dat is goed voor 15.000 huizen, voldoende voor heel Noordwijk. Het systeem op zich is redelijk eenvoudig. Je pompt het water omhoog, via een warmtewisselaar stroomt het verder door de leidingen en je brengt het weer terug”.

“Is het ook een mogelijkheid voor de oude kern?”, wil Karel weten. “Onmogelijk is het niet”, zegt Robert, “We hebben destijds in een mum van tijd heel Nederland ook aangesloten op aardgas. Het zijn dure investeringen, maar het is wel duurzaam en wellicht op den duur ook noodzakelijk.

Buurman en Buurman.

SUBSIDIE EN REGIE

Voor een dergelijke investering is veel subsidie nodig van de overheid, maar energievoorziening is een verdienmodel en het duurt veel te lang voor je je investering terugverdient. Gemeenten zijn in eerste instantie enthousiast, maar het plan sneuvelt al snel, omdat er veel te veel instanties en partijen bij betrokken zijn. Alleen als de staat groots investeert, gaat het goed”.

“Het zou zo mooi zijn”, zegt Karel, “Eén gebouw met de technische installatie. Eén netwerk door heel Noordwijk is voldoende om iedereen te voorzien. Je gasinstallatie blijft intact als back-up, evenals de aanwezige wind- en zonne-energie. Ligt hier een regierol voor de gemeente of voor het particulier initiatief? ” wil hij weten.

“Een mix van beide”, volgens Robert, “Gemeente en particulier initiatief, in de vorm van een energie coöperatie, zoals er al zovele zijn. Privé-initiatieven stranden helaas meestal door gebrek aan subsidie en gebrek aan technische kennis. Maar in dit geval is de enige mogelijkheid dat de overheid het voortouw neemt en een miljard beschikbaar stelt om het systeem op te zetten voor het hele land”.

De doelstellingen voor verduurzaming, zoals nu gepland, zijn volgens Robert onrealistisch. ”Daar hebben we minstens 50 jaar voor nodig. Voor geothermie heb je 25 jaar nodig om het goed te implementeren. De theorie is prachtig, maar de praktijk is weerbarstig. De oplossing voor de kortere termijn zijn andere energiebronnen als waterstof en misschien toch weer nadenken over kernenergie”.

DROMEN:

“Vanuit erfgoed-oogpunt zou geothermie een fantastische oplossing zijn. Moeten we gidsdorp zijn of meedeinen”, vraagt Karel zich af. “Het zou ook prachtig passen bij onze kuuroordstatus:’ Noordwijk heilzame Badplaats’. Je moet wel visionair durven denken”. “Ik heb gesprekken gehad”, zegt Robert, “maar het is niet gelukt”.
Je moet je dromen houden, maar tot die tijd toch maar gaan nadenken over zonnepanelen in de oude kern. Karel: “Alles wat omkeerbaar is - dus dat weer weggehaald kan worden als we betere systemen hebben - moet kunnen. Er zijn genoeg platte daken in de omgeving, dus een energiecoöperatie moet mogelijk zijn. Het is op het dak van de Northgoschool, dankzij de inspanningen van Rob de Mooij, ook gelukt.

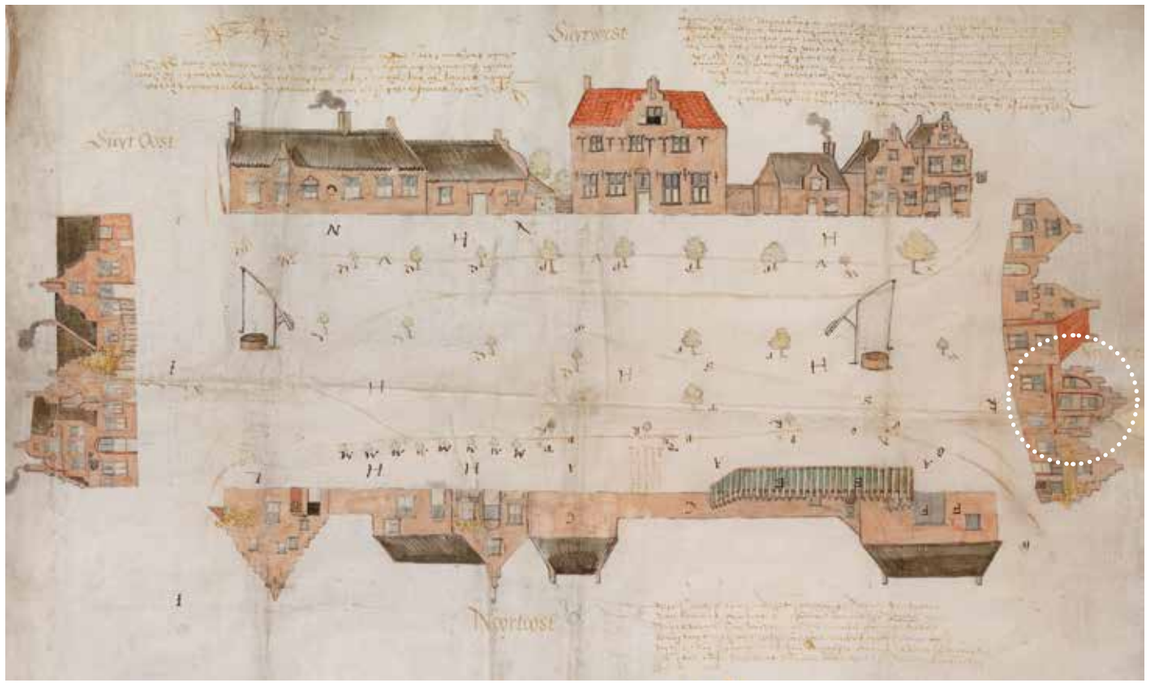

De plattegrond van Sijmon Aerntsz uit 1592 van het Lindenplein.

Een Haarlemse gevel in Noordwijk

Door Michel van Dam, bouwhistoricus

Uit de beschreven historie van Noordwijk is bekend dat het dorp vanaf het midden van de veertiende eeuw stedelijke trekken kreeg. De groei van het inwonersaantal en de aanzienlijke personen die in de dorpskern woonden wijzen hierop. Zoals bekend heeft Noordwijk zeer korte tijd, 1398-1399, ook stadsrechten gehad.

De bekende plattegrond van het Lindenhof, die in 1592 door Sijmon Aerntsz als bewijsstuk in een proces werd vervaardigd, laat gebouwen zien met een “stadse” architectuur. De kaart geeft ons een inkijkje in een klein deel van de Voorstraat, de huidige Van Limburg Stirumstraat, en de Lindenhof.

Het pand links naast de trapgevel aan de noordwestzijde heeft de meest opvallende gevel op de kaart. Het is een gevel met stadse allure, en dat in de dorpskern van Noordwijk-Binnen. Het geveltype, met pinakels en een hoge middennis met aan weerszijden lagere zijnissen, werd in het vijftiende- en zestiende-eeuwse Haarlem veelvuldig toegepast. Het geveltype wordt wel omschreven als een typisch Haarlemse gevel, zoals er bijvoorbeeld ook Brugse en Dordtse gevels bestaan. De vraag dringt zich dan ook op hoe zo’n gevel in Noordwijk-Binnen kwam. Het antwoord ligt vermoedelijk bij de familie Van de Boekhorst.

RELATIE MET HAARLEM

Al aan het begin van de vijftiende eeuw is deze locatie bebouwd. Na de dorpsbrand van 1450 zal er een nieuw pand opgetrokken zijn.
Dit gebouw wordt in 1459 aangekocht door Floris Oem van Wijngaarden en zijn vrouw Baertout van de Boekhorst. Zij is de dochter van Vranck van de Boekhorst die buitenpoorter van de stad Haarlem was. Hoogstwaarschijnlijk hebben zij het pand verbouwd (of geheel vernieuwd) waarbij ze door de architectuur van de voorgevel hun relatie met de stad Haarlem lieten zien. Misschien dat de gevel wel een kopie is van het huis dat Vranck

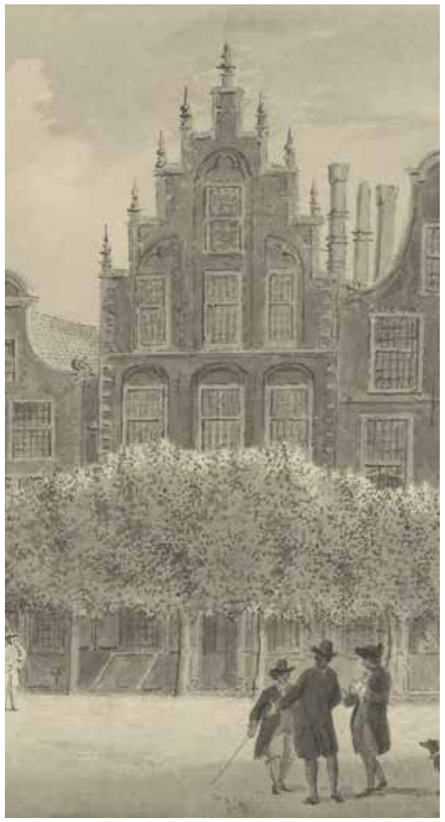

bewoonde. Dergelijke architectonische citaten zijn namelijk niet ongebruikelijk.

HET HOGE HUYS?

In archiefstukken met de erfrenten van Floris en Baertout wordt melding gemaakt van het Hoge Huys dat zij bewoonden. Het is niet bekend waar dit pand heeft gestaan. Door de ranke, sterk verticale voorgevel is het niet ondenkbaar dat het Hoge Huys het in 1592 afgebeelde pand betreft, hoewel het gebouw op de kaart niet opvallend veel hoger is dan de buurpanden. De wat ongelukkige weergave van het pand houdt ongetwijfeld verband met de plaatsing van het blokje panden, tegen de rand van het vel. Om het passend te krijgen is de gevel mogelijk ingedikt, misschien werd zelfs een deel van de gevel niet afgebeeld. Dit zou verklaren waarom in de voorgevel geen entree is. De aandacht van tekenaar Sijmon Aerntsz zal zijn uitgegaan naar de opvallende, voor iedereen herkenbare geveltop.

BRONNEN:

Huizen in Nederland, Noord Holland

De Gotische bouwtraditie

Van karrespoor tot klinkerweg

Angevaare, F.: Rechtsprekers en schuinsmarcheerders.

Salman: De families Van Noordwijk en Van de Boekhorst (Noordwijk, 2014)

Zorgelijke ontwikkelingen

In de Oude Kern zijn diverse (bouw) ontwikkelingen waarbij we ons als bestuur zorgen maken over de aantasting van het kwetsbare erfgoed en de kwaliteit van de leefomgeving. Panden worden gesplitst tot meerdere woningen, airbnb's worden volop gerealiseerd, en de open stukjes worden bebouwd met grote volumes nieuwbouw.

Deze ontwikkelingen geven een forse extra belasting op de bestaande voorzieningen in de omgeving. Zo staat de mobiliteit (waaronder het parkeren valt) als één van de belangrijkste kwaliteiten van een dorp ernstig onder druk. Maar de ontwikkelingen hebben vaak ook een negatieve invloed op de omgevingskwaliteit van het beschermde dorpsgezicht. Het erfgoed heeft weinig de aandacht, en het karakter en uitstraling van de oude kern wordt vaak vergeten.
Zeker wanneer het wordt afgezet tegen de fraaie renovaties die er ook zijn. Renovaties die met zorg en liefde worden uitgevoerd.

REGIEROL GEMEENTE

Een stevige regierol met visie van de gemeente, waarbij de ontwikkelingen in samenhang worden bezien, wordt node gemist. Ook kan de vereniging op deze wijze niet voor de belangen van de vereniging en het beschermde dorpsgezicht opkomen.
De noodzaak van zo'n regierol was al eerder één van de belangrijkste conclusies uit het gezamenlijke evaluatierapport "25 jaar beschermd dorpsgezicht".

Voorstraat 14

Voorstraat 11, 11a en 13

Voorstraat 24b

Douzastraat 2

Lindenplein 6

Onderstaand een compilatie van geplande en openstaande veranderingen in de kern:

- Voorstraat 11, 11a en 13: verpaupering en verkrotting zijn ons hier al jaren een doorn in het oog. De panden hebben enige bouwhistorische waarde, maar volstrekt onduidelijk is of en hoe wordt toegezien op het eventuele behoud daarvan.
- Voorstraat 14, voormalige balletschool en theaterhuis: sloop en nieuwbouw van meerdere woningen, dan wel appartementen die leiden tot extra ruimtelijke- en parkeerproblemen en verlies van een sociaal culturele functie.
- Voorstraat 24b: opslag en woning worden gesplitst in twee woningen.
- Voorstraat 77, de stoffenwinkel: wat wordt de toekomstige bestemming?
- Voorstraat 87, voormalig postkantoor: wat wordt de toekomstige bestemming?
- Voorstraat 114-116, van Eeden: verbouwd tot 6 appartementen; parkeerproblemen.
- Lindenplein 6: oud bankgebouw wordt gesplitst in bedrijf en meerdere appartementen. Parkeervoorzieningen niet goed geregeld.
- Offemweg 32: bouwaanvraag, wat gaat er gebeuren?
- Douzastraat 2: plan; sloop boerderij en stal voor nieuwbouw.

Kortom: Van de goede voornemens en afspraken, gemaakt n.a.v. de Evaluatie 25 jaar Beschermd Dorpsgezicht tussen gemeentebestuur en DOD komt op dit moment niet veel terecht.

En dan zijn er nog een tweetal bouwterreinen, waarvan het nog volstrekt onduidelijk is, wat daar mee gaat gebeuren of waar het oorverdovend stil is...

- Het terrein tussen de Boekerslootlaan en Voorstraat (naast Buijzepers).

- Kerkstraat/Bronckhorststraat (supermarkt).

KAN DE OUDE KERN HAAR KARAKTER IN DE TOEKOMST BEHOUDEN?

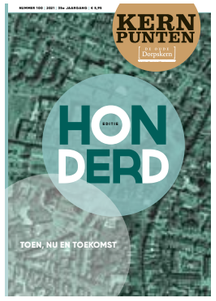

Colofon, nr. 100
Kernpunten is een uitgave van vereniging De Oude Dorpskern te Noordwijk-Binnen.
ISSN 1384-377X

BESTUUR
Voorzitter:
Pieter Jan Barnhoorn
Secretaris:
Thea Janson
Penningmeester en ledenadministratie:
Wil Steenvoorden
Portefeuille Erfgoed en R.O.:
Karel Reekers
Frans Bruinzeel
P.R.:
Ingrid Slabbaert

SECRETARIAAT
De Oude Dorpskern
Postbus 364
2200 AJ Noordwijk
www.deoudedorpskern.nl

REDACTIE
Dirk-Jan Booij
Babs Cassee
Pieter-Jan Barnhoorn
Ingrid Slabbaert
Caroline Spaans
Paul de Vreede

INTERVIEWERS/ REDACTEUREN
Babs Cassee
Karel Reekers
Caroline Spaans
Michel van Dam
Kees Verweij
Harrie Salman
Paul de Vreede

FOTOGRAFIE/ ARCHIEFMATERIAAL
Kees Verweij
GON (historisch archief)
Ron Hoek
Art Boutique
Hans van der Hoeven,
Edgar de Vries,
Nico van den Berg
(fotogroep X 65)

VORMGEVING:
Bureau Booy
Dirk-Jan Booij

DRUK:
4allprints

1

2

3

4

5

6

OPLOSSINGEN VAN DE VERDRAAID MOOIE MUREN

De ronde muur op foto één bevindt zich aan de Offemweg.

Muur twee raakte door de boom in de tuin erachter behoorlijk gehavend en is te vinden op het Kloosterplein.

De derde muur bevindt zich naast de ingang van de toren van de Oude Jeroenskerk.

Het vierde muurtje vind je aan het Lindenplein.

De vijfde is te vinden op de hoek van de Bronckhorststraat en de Van Limburg Stirumstraat.

De zesde wederom aan de Offemweg.

De foto van het plaatje in de cirkel is gemaakt aan de Molenstraat.

EEN GREEP UIT 35 JAAR KERNPUNTEN

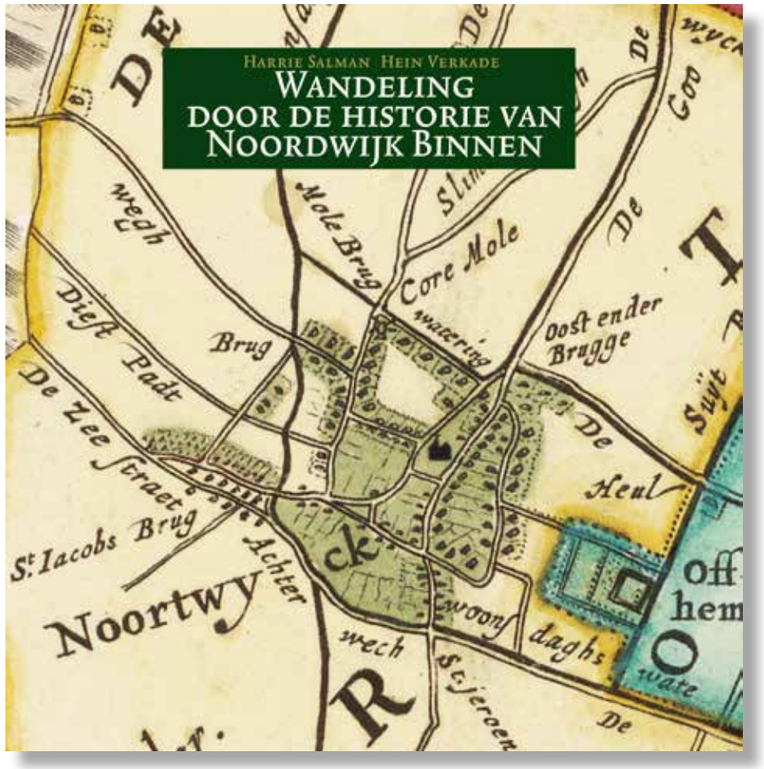

WORD LID VAN DE OUDE DORPSKERN

Daarmee steunt u cultuur, erfgoed en leefbaarheid van Noordwijk Binnen.

Als welkomstcadeau's ontvangt u een verzilverd dorpspomp-lepeltje én

het boekje 'Wandeling door de historie van Noordwijk Binnen'.

Bovendien krijgt u elk jaar 2 magazines met unieke informatie thuisbezorgd.

Word lid, mail naar: info@deoudedorpskernnoordwijk.nl

of ga naar www.deoudedorpskernnoordwijk.nl/lidworden

DE OUDE
Dorpskern
CULTUUR * ERFGOED * LEEFBAARHEID

Scan de QR-code en word lid!